

TAALSPRONG

LEERKRACHTHANDLEIDING

Thema 9: Afval in de klas

Introductie	5
Lesuitwerkingen	15
WEEK 1	
Les 1 Afval, wat is dat? (1)	16
Les 2 Afval, wat is dat? (2)	19
Les 3 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (1)	21
Les 4 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (2)	23
Les 5 Herhalingsles	26
WEEK 2	
Les 6 Afval scheiden: etensresten (1)	28
Les 7 Afval scheiden: etensresten (2)	31
Les 8 Afval scheiden: oud papier (1)	33
Les 9 Afval scheiden: oud papier (2)	35
Les 10 Herhalingsles	37
WEEK 3	
Les 11 Afval scheiden: verpakking (1)	39
Les 12 Afval scheiden: verpakking (2)	41
Les 13 Afval scheiden: de rest (1)	43
Les 14 Afval scheiden: de rest (2)	45
Les 15 Herhalingsles	47
HERHALINGSWEEK	
Herhalingsdag 1	49
Herhalingsdag 2	51
Herhalingsdag 3	53
Herhalingsdag 4	54
Herhalingsdag 5	55
Kopieerbladen	57
Materialenlijst	65

Introductie

- Verhaallijn
 - Themadoelen
 - Doelwoorden
 - Gebruikswoorden
 - Woordschema's
 - Poster tegenstellingen
 - Poster synoniemen
 - Liedje/gedicht
 - Films
-

VERHAALLIJN

Het negende thema van het tweede leerjaar van de methode Taalsprong gaat over afval. Het is de bedoeling dat er gedurende dit thema al het afval in de klas verzameld en geanalyseerd wordt. De kinderen leren dat er verschillende soorten afval zijn en dat je afval kunt sorteren en scheiden in oud papier, verpakkingsmaterialen, etensresten en restafval. De kinderen leren wat er gebeurt met het afval nadat ze het in de vuilnisbak gegooid hebben. Ook leren de kinderen nadenken over hoe ze hun afval kunnen hergebruiken of reduceren, bijvoorbeeld door van oud papier, nieuw papier te maken. In dit thema gaat aandacht uit naar het schriftelijk kunnen verwoorden van ideeën van de kinderen in de vorm van een poster. In de laatste week van het thema gaan de kinderen hun plan, ten aanzien van het verminderen van de hoeveelheid afval, presenteren aan de rest van de klas.

In dit thema worden de letters van de voorgaande thema's en de letters die de kinderen vanuit het Papiamento al kennen en die hetzelfde zijn in het Nederlands, herhaald. In de klas hangt (naast de letterlijn in het Papiamento) een Nederlandse letterlijn. Specifieke aandacht wordt in dit thema geschonken aan drie spellingsmoeilijkheden, te weten:

- het kunnen lezen/schrijven van woorden met 'ij';
- het kunnen lezen/schrijven van woorden met 'ei';
- het kunnen lezen/schrijven van woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei'.

In les 5, 10 en 15 wordt een woorddictee afgenomen van de woorden met de bovengenoemde spellingsmoeilijkheden.

THEMADOELEN

MONDELING TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar non-fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen).
- De kinderen kunnen eenvoudige informatie begrijpen en koppelen aan hun eigen situatie.
- De kinderen kunnen voorspellingen doen.

Subdoelen

- Leggen van verbanden tussen gegeven informatie;
- Begrijpen van de strekking van een demonstratie en een film;
- Gericht luisteren/kijken naar een demonstratie, een directieve tekst en een informatieve tekst;
- Begrijpen van de tekst van een lied;
- Aangeven van de juiste volgorde van een directieve tekst;
- Uitvoeren van instructies;
- Beantwoorden van open vragen;
- Geven van een (korte) voordracht;
- Formuleren van zinnen;
- Geven van een beschrijving;
- Zingen van de tekst van een lied;
- Voorspellen van een vervolg van een verhaal;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Navertellen van een verhaal;
- Voordragen van een versje en een lied;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen;
- Voeren van een interview.

SCHRIFTELIJK TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.
- De kinderen kunnen woorden met 'ij' lezen.
- De kinderen kunnen woorden met 'ei' lezen.
- De kinderen kunnen woorden met 'aai', 'oei' en 'ooi' lezen.

Subdoelen

- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Lezen van woorden met 'ij';
- Lezen van woorden met 'ei';
- Lezen van woorden met 'aai', 'oei' en 'ooi';
- Schrijven van een verhaal aan de hand van platen.

TAALBESCHOUWING

- De kinderen kunnen synoniemen toepassen.
- De kinderen kunnen het meervoud van zelfstandige naamwoorden toepassen.
- De kinderen kunnen het waar-deel van een zin toepassen.
- De kinderen kunnen aangeven waar persoonlijke voornaamwoorden naar verwijzen.
- De kinderen kunnen de aangeboden spellingsmoeilijkheden uit het thema voldoende toepassen (woorden met 'ij' en 'ei' en woorden met 'aai', 'oei' en 'ooi').

Subdoelen

- Toepassen van rijmwoorden;
- Toepassen van voorzetsels;
- Toepassen van tegenstellingen;
- Toepassen van synoniemen;
- Toepassen van persoonlijke voornaamwoorden; 'hij', 'zij', 'het' en 'ze';
- Herkennen van de regels voor meervoudsvorming (-s en -en);
- Aangeven waar een waar-deel (bepaling van plaats) in een zin;
- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Schrijven van woorden met 'ei';
- Schrijven van woorden met 'ij';
- Schrijven van woorden met 'aai', 'oei' en 'ooi'.

WOORDENSCHAT

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema (40) herkennen en benoemen.
- De kinderen kunnen de gebruikswwoorden uit het thema (63) begrijpen.
- De kinderen kunnen rekenkundige begrippen toepassen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HET AFVAL, DE SOORTEN AFVAL, VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT, LEEG/HALF VOL/VOL, DE ETENSRESTEN, HET OUD PAPIER, HOE MAAK JE PAPIER?, DE VERPAKKING en DE REST;
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving;
- Toepassen van rekenkundige begrippen die hoeveelheid aangeven;
- Categoriseren van gegeven informatie.

DOELWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van de 'nieuwe' woorden die, binnen de lessen van dit thema, speciale aandacht krijgen. Aan het einde van dit thema dienen de kinderen deze woorden zowel receptief als productief te beheersen.

1. afval, het	15. ophalen	29. troep, de
2. afvalbak, de	16. oud papier, het	30. vel, het
3. batterij, de	17. papier, het	31. verpakking, de
4. blik, het	18. plastic, het	32. visgraat, de
5. blikje, het	19. propje, het	33. vol
6. container, de	20. rest, de	34. vuilnis, de
7. dop, de	21. rommel, de	35. vuilnisbak, de
8. etensresten, de	22. rotzooi, de	36. vuilnisman, de
9. folie, het	23. scheiden	37. vuilniswagen, de
10. half vol	24. schoenendoos, de	38. vuilniszak, de
11. karton, het	25. slijpsel, het	39. wc-rol, de
12. korst, de	26. snipper, de	40. wegen
13. kruimel, de	27. sorteren	
14. leeg	28. stof, het	

GEBRUIKSWOORDEN

GEBRUIKSWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van woorden die naast de doelwoorden ook aan bod komen binnen dit thema en wel zo frequent dat verondersteld kan worden dat de kinderen deze woorden aan het einde van dit thema in ieder geval receptief beheersen.

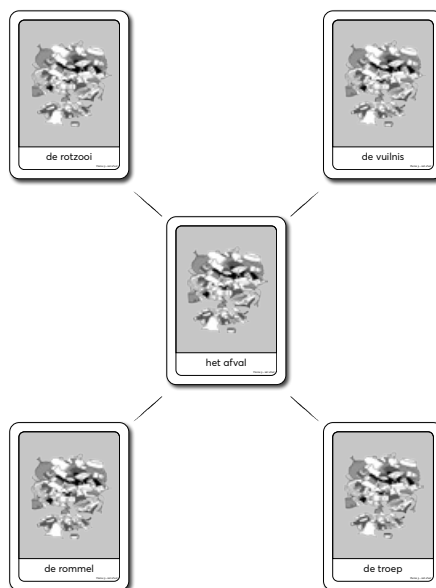
1. achterop	22. hetzelfde	43. scherf, de
2. afblijven	23. horen (bij elkaar)	44. staafmixer, de
3. afbreken	24. inhoud	45. stinken
4. afknippen	25. kiepen	46. terecht
5. afscheuren	26. klep, de	47. tonijn, de
6. afsluiten	27. kurk, de	48. tot ziens
7. afvragen	28. langs	49. uitvallen
8. apparaat, het	29. leegmaken	50. vegen
9. bananenschil, de	30. legen	51. verbouwen
10. bijhouden	31. lipje, het	52. verpakken
11. binnenkant, de	32. lollystok, de	53. vers
12. boenen	33. lusten	54. vuilnisbelt, de
13. bot, het	34. meestal	55. vuilnishoop, de
14. breken	35. mengsel, het	56. vullen
15. bron, de	36. mixen	57. weetwoord, het
16. duwen	37. natuur, de	58. weggoaien
17. elastiek, het	38. omheen	59. weken
18. ervoor	39. onderin	60. wijzen
19. fles, de	40. ophalen	61. zeven (zeef)
20. geit, de	41. opnieuw	62. zomaar
21. hardop	42. passen	63. zorgen

WOORDSCHEMA'S

WOORDSCHEMA'S

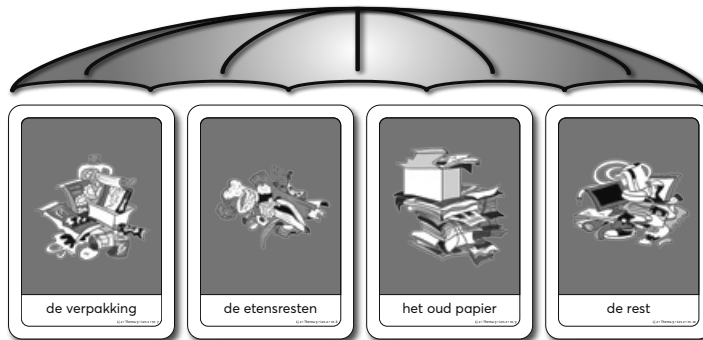
Aan het einde van het thema hangen aan de woordmuur alle woordschema's, die gedurende dit thema aan bod komen. Hieronder een overzicht van deze woordschema's.

1. De woordspin HET AFVAL:

2. De woordparachute DE SOORTEN AFVAL:

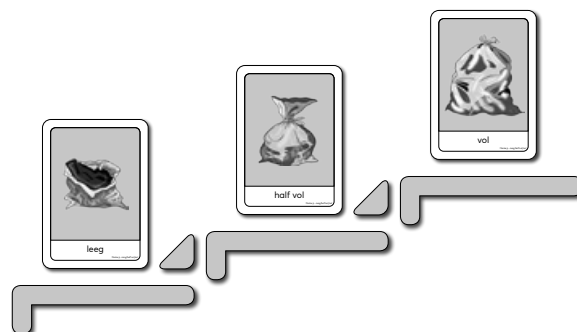
DE SOORTEN AFVAL

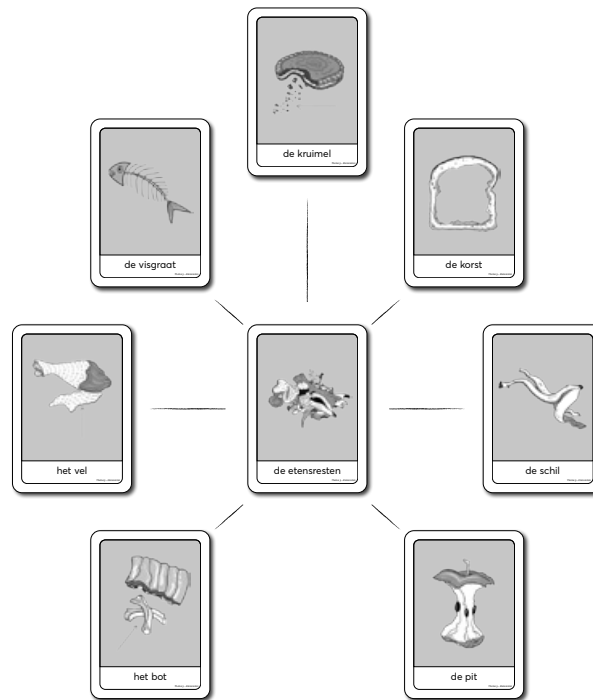
3. Het woordschema VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT:

4. De woordtrap LEEG/HALF VOL/VOL:

5. De woordspin DE ETENSRESTEN:

6. De woordkast HET OUD PAPIER:

7. Het woordschema HOE MAAK JE PAPIER?:

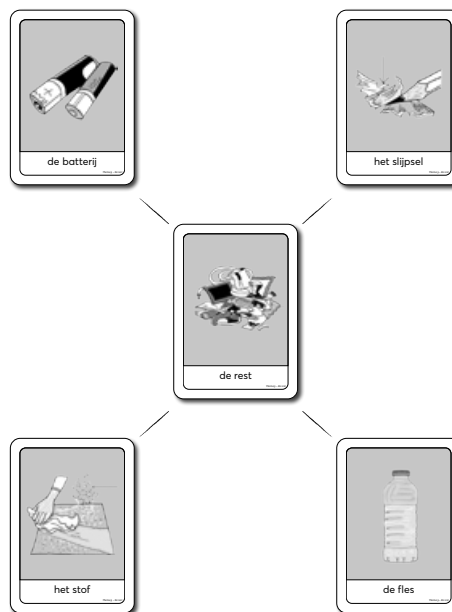

8. De woordparachute DE VERPAKKING:

DE VERPAKKING

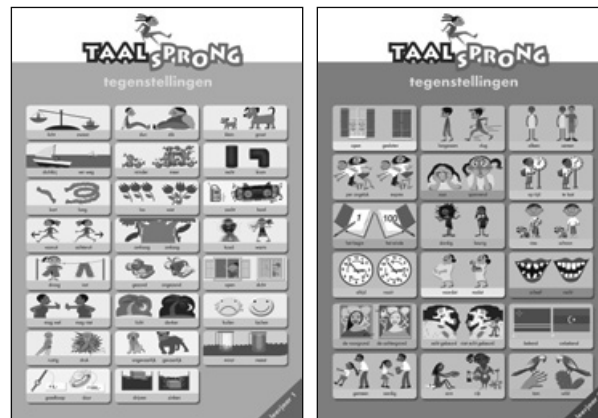
blik	papier	aluminium	plastic	glas
	plastic	plastic	karton	plastic

9. De woordspinnings DE REST:

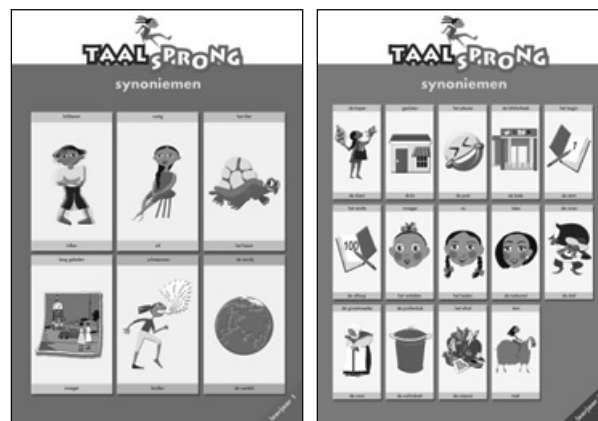
POSTER TEGENSTELLINGEN

Herhaal de tegenstellingenposter van leerjaar 1. En herhaal de tegenstellingen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn.

POSTER SYNONIEMEN

Herhaal de synoniemenposter van leerjaar 1. En herhaal de synoniemen die in het tweede schooljaar reeds aangeboden zijn. In dit thema worden drie nieuwe synoniemen aangeboden te weten, 'afval'/'vuilnis'/'de rommel'/'de troep', 'de prullenbak'/'de vuilnisbak' en 'de afvalzak'/'de vuilniszak'. U kunt ervoor kiezen om het synoniem dat die nog niet aan bod gekomen is af te dekken.

LIEDJE/GEDICHT

In dit thema worden 1 lied en 2 gedichten aangeleerd. Zowel het lied als de gedichten worden in het thema meerdere malen herhaald.

Het gedicht: 'Rommel in de klas':

*Wat een rommel in de klas!
Ik wou dat het hier netjes was!
Rotzooi op de grond,
afval in het rond.*

*Wat een troep!
Ruim op, als ik je roep ...*

Opruimen!!!

Het lied: 'De vuilnisman':

*Vuilnisman, vuilnisman,
mag ik je iets vragen?
Kom je onze troep ophalen, met je vuilniswagen.
Broem, broem, toet, toet.*

*Kijk daar komt hij aan.
We hebben alle rommel netjes in de bak gedaan.
Een sok met gaten en losse troep,
aardappelschillen en papiertjes van de snoep.
Een plastic bakje een oude doek
en dan als toetje een mislukte pannenkoek.*

*Vuilnisman, vuilnisman,
mag ik je iets vragen?
Kom je onze troep ophalen, met je vuilniswagen.
Broem, broem, toet, toet,
dat ging reuzesnel.
Dag meneer de vuilnisman,
tot ziens en dank je wel.*

Het gedicht: 'Vuilnisbakken':

*Lollystokje of een prop,
maak geen rommel, ruim het op.
Appelschillen, lege zakken,
doe het in de vuilnisbakken.*

FILM

Om de kinderen een goed beeld te geven van waar alle afval vandaan komt, kunt u de film 'De geschiedenis van het afval' laten zien. In de handleiding is bij les 1 een aangepaste tekst voor bij de film opgenomen, mocht u de tekst bij de film te moeilijk vinden voor de kinderen. In les 3 kunt u de film van de vuilnisman laten zien waarin het liedje 'De vuilnisman' op een leuke manier gepresenteerd wordt. U kunt beide films vinden op de webpagina van Taalsprong.

Lesuitwerkingen

WEEK 1

- Les 1 Afval, wat is dat? (1)
- Les 2 Afval, wat is dat? (2)
- Les 3 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (1)
- Les 4 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (2)
- Les 5 Herhalingsles

WEEK 2

- Les 6 Afval scheiden: etensresten (1)
- Les 7 Afval scheiden: etensresten (2)
- Les 8 Afval scheiden: oud papier (1)
- Les 9 Afval scheiden: oud papier (2)
- Les 10 Herhalingsles

WEEK 3

- Les 11 Afval scheiden: verpakking (1)
- Les 12 Afval scheiden: verpakking (2)
- Les 13 Afval scheiden: de rest (1)
- Les 14 Afval scheiden: de rest (2)
- Les 15 Herhalingsles

HERHALINGSWEEK

- Herhalingsdag 1
 - Herhalingsdag 2
 - Herhalingsdag 3
 - Herhalingsdag 4
 - Herhalingsdag 5
-

Les 1 Afval, wat is dat? (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar non-fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen woorden met 'ij', lezen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een demonstratie en een film;
- Uitvoeren van instructies;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het afval, de vuilnis, de rommel, de troep, de rotzooi en de vuilniszak;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema HET AFVAL;
- Toepassen van synoniemen (het afval/de vuilnis/de rommel/de troep);
- Lezen van woorden met 'ij';
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Formuleren van zinnen.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 5: Het afval, de rommel, de vuilnis, de troep en de rotzooi.
- Leesboek: Bladzijde 238.
- Werkboek: Bladzijde 74.
- Spellingskaart 4.
- Film 15: De geschiedenis van het afval. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Zorg ervoor dat de prullenbak gevuld is met verschillende soorten afval (papier, blikjes, klokhuis, batterij, glas).
- Zorg voor plastic zakjes (voor ieder kind een zakje) en krantenpapier.
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Wij maken veel afval.
Er verdwijnt veel troep in de prullenbak.
In de vuilniszak zit papier van het ijsje.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U leegt de inhoud van de prullenbak en u bespreekt wat er allemaal in zit.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de film 'De geschiedenis van het afval'.
	5 min.	U maakt de woordspin HET AFVAL.
	10 min.	U introduceert spellingskaart 4. U laat de kinderen bladzijde 238 uit het leesboek lezen.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 74 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen zinnen bedenken bij de woorden uit de wisselrijtjes.

◆ Start

Vertel dat u wel eens wilt weten wat er allemaal in de prullenbak gegooid wordt. Leg oude kranten op uw bureau en leeg daarop de inhoud van de prullenbak. Beschrijf de berg **afval** op uw bureau.

Kijk eens wat een **rommel**; papiertjes, schillen, een halve boterham, een leeg flesje. Dat is **afval**, allemaal spullen die we niet meer nodig hebben.

Geef aan dat de kinderen deze week gaan bijhouden hoeveel **afval** zij zelf in de klas produceren. Geef alle kinderen een plastic zakje en laat hen dat aan de achterkant van hun stoel vastmaken. Alles

wat de kinderen normaal gesproken in de prullenbak zouden gooien, stoppen zij deze week in hun eigen vuilniszak.

◆ Kern

1. Laat de kinderen de film bekijken. In de film worden de doelwoorden besproken. Mocht de gesproken tekst te moeilijk zijn voor de kinderen, dan kunt u ervoor kiezen om de volgende tekst voor te lezen bij de beelden.

SCENE 1

Vroeger was er nog niet zoveel afval. De mensen gebruikten vooral dingen uit de natuur. Maar het leven was niet gemakkelijk. De mensen verbouwden hun eigen eten. Je kleren waste je met vette zeep, een wasbord en een bak voor het water. Het water kwam niet uit een kraan, maar uit een bron en moest naar huis worden gedragen. Het was heel zwaar, je moest heel lang boenen.

SCENE 2

De mensen hadden toen ook niet veel kleren. En met de weinige kleren die ze hadden, deden ze samen. Kleren die te klein waren geworden, werden aan anderen gegeven. En daarna weer doorgegeven. Kleren die kapotgingen, werden gemaakt. Spullen waren te duur om zomaar weg te gooien. Kleren die niet meer gemaakt konden worden, werden opgehaald. Die oude kleren werden uit elkaar gehaald, opnieuw geverfd en hier werden weer nieuwe kleren van gemaakt.

SCENE 3

Maar iedereen wilde wel nieuwe kleren. De oude kleren wilde men niet meer. En waar laat je de oude kleren? Weg ermee.

SCENE 4

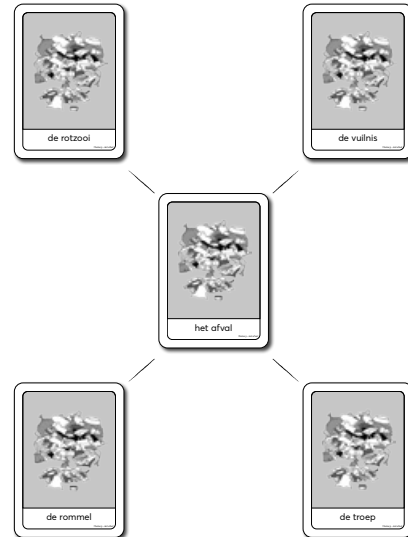
Nieuwe kleren werden netjes ingepakt, De verpakking werd weggegooid, dat was rommel, afval, weg ermee. Afval was iets nieuws. Omdat er steeds meer afval kwam, moest er iets bedacht worden: de vuilnisbelt. En toen ging het snel. Oude auto's werden naar de vuilnisbelt gebracht. En toen kwam er plastic afval, computerafval, industrieel afval, luchtvervuiling... Lieve help, we komen om in het afval.

- Maak op het bord de woordspin HET AFVAL.
Hang eerst de flashcard van **'het afval'** aan de woordmuur.
- afval:**

Afval is alles wat de mensen niet meer nodig hebben.
Bijvoorbeeld oud papier, plastic flessen, plastic bekertjes en schillen.
Alles wat weggegooid wordt, is **afval**.

Leg uit dat er veel verschillende woorden zijn die hetzelfde betekenen als **afval**. Laat de flashcards van **'de rommel'**, **'de vuilnis'**, **'de troep'** en **'de rotzooi'** zien, benoem ze, laat de kinderen de woorden nazeggen en hang de flashcards in de woordspin. Weten de kinderen nog hoe woorden die hetzelfde betekenen, genoemd worden? (synoniemen).

Schrijf de zin 'Ik gooi **het afval** in de prullenbak.' op het bord. Laat de kinderen ontdekken dat je **'het afval'** kunt vervangen met een synoniem en dat de betekenis van de zin hetzelfde blijft. Veeg **'het afval'** uit en schrijf **'de rommel'** op. Laat de kinderen de zin hardop voorlezen. Vraag wie nog een ander woord kan bedenken voor **'de rommel'**. Veeg **'de rommel'** uit en plaats een nieuw begrip.

- Instructie: Woorden met 'ij'**
Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

wij maken veel afval.

*Er verdwijnt veel troep in de prullenbak.
in de vuilniszak zit papier van het ijsje.*

Onderstreep de letter 'ij' in de woorden. Schrijf vervolgens de 'ij' groot op het bord en verklank de letter. Laat vervolgens de kinderen de 'ij' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel.

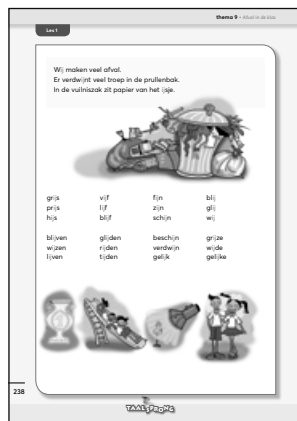
TIP

Vraag aan de kinderen of ze nog een letter kennen die hetzelfde klinkt als de 'ij', maar die je anders schrijft. Schrijf de letter 'ei' naast de 'ij' op het bord. Vertel dat je het verschil tussen deze twee letters niet kunt horen, maar wel kunt zien en dat er ook geen regel bestaat. Woorden met de letter 'ij' zijn weetwoorden. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. Het woord 'ijs' is een weetwoord.

Laat spellingskaart 4 zien en hang deze goed zichtbaar op in de klas.

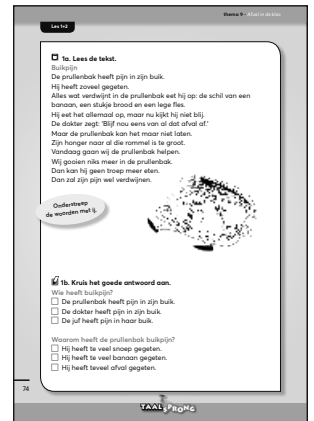
lb 238 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Vraag of de kinderen nog meer 'ij' woorden kennen. Schrijf die ook op het bord. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

TIP

Geef extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen, door deze woorden kort te omschrijven, een voorbeeld ervan te noemen of de Papiamento vertaling ervan te geven.

wb 74 Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Laat de kinderen de woorden met 'ij' zoeken en onderstrepen.

◆ Afsluiting

Bekijk nogmaals de wisselrijtjes. Laat de kinderen een woord kiezen uit de wisselrijtjes en hier een zin mee bedenken. Tel hoeveel verschillende zinnen de kinderen kunnen bedenken.

Hang de woordspin HET AFVAL aan de woordmuur.

Les 2 Afval, wat is dat? (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen woorden met 'ij' schrijven.

Subdoelen

- Geven van een beschrijving;
- Toepassen van synoniemen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het afval, de vuilniszak, de verpakking, de etensresten, het oud papier en de rest;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HET AFVAL en DE SOORTEN AFVAL;
- Beantwoorden van vragen uit een leestekst;
- Schrijven van woorden met 'ij';
- Voeren van een interview.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 6 t/m 10: Soorten afval, de verpakking, de etensresten, het oud papier en de rest.
- Leesboek: Bladzijde 239.
- Werkboek: Bladzijde 74 t/m 76.
- Track 60: Het gedicht: 'Rommel in de klas'.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U maakt samen met de kinderen de woordspil IN MIJN VUILNISZAK ZIT....
Kern	10 min.	U leert het gedicht 'Rommel in de klas' aan. (Zie bladzijde 239 in het leesboek).
	5 min.	U maakt de woordparachute DE SOORTEN AFVAL.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 74 en 75 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen elkaar interviewen over de inhoud van hun vuilniszak. Op bladzijde 76 van het werkboek staan de vragen voor het interview.

◆ Start

Laat de kinderen hun eigen **vuilniszak** voor zich nemen. Bespreek wat er in hun **vuilniszak** zit. Laat ze hierbij de zin 'In mijn **vuilniszak** zit ...' gebruiken. Maak samen met de kinderen een woordspil op het bord van alles wat er in hun **vuilniszak** zit.

◆ Kern

1. **lb 239** Leer het gedicht 'Rommel in de klas' aan. Laat de kinderen de tekst van het gedicht meelesen in hun leesboek. Bespreek met de kinderen welke woorden in het gedicht hetzelfde betekenen als '**afval**'. Schrijf deze woorden onder elkaar op het bord en herhaal de woorden een aantal keer.

• de verpakking:

Als je in de winkel iets koopt, dan zit er vaak een **verpakking** omheen. Om het brood zit een plastic zak, de koekjes zitten in een doosje, de juice zit in een pakje. Wat om iets heen zit noemen we de **verpakking**. De **verpakking** zorgt ervoor dat iets niet vies wordt of kapot gaat.

• de etensresten:

Etensresten is alles van eten wat je weggooit. Het korstje van een boterham, een klokkenhuis van de appel, een bananenschil of broodkruimels.

2. Vertel dat je alle **afval** kunt indelen in verschillende soorten **afval**. Laat de flashcards 6 tot en met 10 zien en leg de doelwoorden uit.

• **het oud papier:**

Oud papier is papier wat al gebruikt is, maar wat je niet meer nodig hebt. Het kan een oude krant zijn of een propje papier.

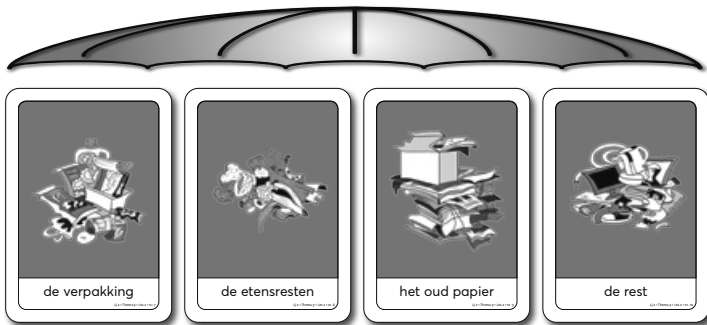
• **de rest:**

De **rest** is alles wat overblijft. Als je uit je **vuilniszak** het **oud papier**, de **etensresten** en alle **verpakkingen** gehaald hebt, blijft de **rest** over. Dit wordt ook wel **restafval** genoemd, het is de **rest** van het **afval**.

Maak vervolgens samen met de kinderen de woordparachute **DE SOORTEN AFVAL** op het bord. Benoem de flashcards nog een keer en laat de kinderen de woorden nazeggen.

DE SOORTEN AFVAL

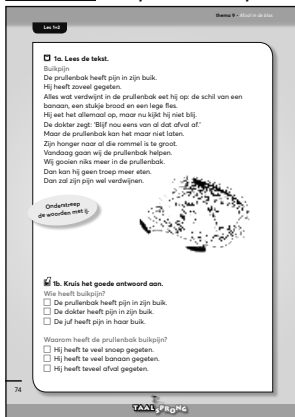

Stel vragen over de flashcards.

- Wat zijn etensresten?
- Zit in jouw vuilniszak ook oud papier?
- Wat is het verschil tussen oud papier en verpakking?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. **wb 74+75** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 74 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht het juiste woord onder het plaatje schrijven. Ze mogen kiezen uit de woorden 'glijbaan', 'prijs', 'lijf'.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht het gedicht 'Rommel in de klas' lezen en alle woorden die hetzelfde als afval betekenen, onderstrepen.

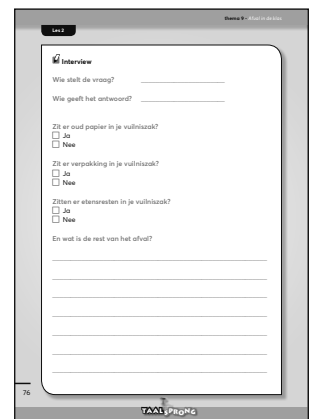

TIP

De meerderheid van de kinderen zal na deze instructie de bladzijdes in het werkboek zelfstandig kunnen maken. Maak met de kinderen die extra instructie nodig hebben de werkbladen samen. De kinderen die klaar zijn met de bladzijdes uit het werkboek, mogen een boekje pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek lezen.

♦ **Afsluiting**

wb 76 Laat de kinderen elkaar interviewen aan de hand van de vragen die in het werkboek staan. Laat de kinderen eerst opschrijven wie de vraag gaat stellen, en wie het antwoord geeft. Laat ze het juiste antwoord invullen in hun werkboek. Vervolgens worden de rollen omgedraaid.

Hang de woordparachute **DE SOORTEN AFVAL** aan de woordmuur.

Les 3 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht luisteren naar non-fictie (verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen een leestekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Categoriseren van gegeven informatie;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les;
- Gericht luisteren naar een informatieve tekst;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de vuilnisbak, de vuilnisman, de vuilniswagen, ophalen en de container;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE SOORTEN AFVAL en VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Begrijpen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 11 t/m 14: De vuilnisbak, de container, de vuilniswagen en de vuilnisbelt.
- Plaat 1: Van vuilnisbak tot vuilnisbelt.
- Leesboek: Bladzijde 240 en 241.
- Track 61: Het lied: 'De vuilnisman'.
- Film 16: De film: 'De vuilnisman'. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Zorg ervoor dat er afval in uw vuilniszak zit, dat u kunt sorteren. Bijvoorbeeld: een bananenschil, een krant, een plastic fles, et cetera...

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordparachute DE SOORTEN AFVAL van les 2.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit aan de hand van de plaat 1.
	5 min.	U maakt het woordschema VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT.
	15 min.	U laat de kinderen bladzijde 240 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	10 min.	U laat de kinderen het liedje 'De vuilnisman', horen. (Zie bladzijde 241 in het leesboek).

◆ Start

Herhaal de woordparachute DE SOORTEN AFVAL. Laat het afval zien uit uw eigen vuilniszak en vraag de kinderen bij welk soort afval het hoort.

- Dit is een plastic fles.
- Waar hoort dit bij? Is het oud papier, verpakking, etensrest of hoort het bij de rest?
- En deze oude krant?

◆ Kern

1. Voer een kort klassengesprek over afval. Vraag de kinderen wat er allemaal bij hun thuis aan afval verzameld wordt. Waar doen ze het afval in? Vertel vervolgens aan de hand van plaat 1 wat er met al het afval van de familie Croes gebeurt.

SCENE 1

De vuilniszak in de keuken van de familie Croes is helemaal vol. Er kan echt niets meer bij. Vader Croes haalt de vuilniszak uit **de vuilnisbak** en legt er een knoopje in, zodat er niets meer uit kan vallen.

SCENE 2

Hij brengt de vuilniszak naar de container die langs de weg staat. **De container** is een grote bak waar veel afval in past. **De container** zit ook al bijna vol. Vader gooit de vuilniszak bovenop het andere afval en kan nog maar net de klep van **de container** dichtmaken. 'Zo', zegt vader, 'ik hoop maar dat **de vuilnisman** snel komt om de vuilnis op te halen.'

SCENE 3

Nog geen uur later hoort vader **de vuilniswagen** in de straat. Twee **vuilnismannen** staan achter op **de vuilniswagen**. Bij ieder huis stopt **de vuilniswagen** en stappen **de vuilnismannen** van **de vuilniswagen** af. Ze pakken **de container** en gooien alles in **de vuilniswagen**. De lege **container** zetten ze weer terug bij het huis. Daar gaat het afval van de familie Croes.

SCENE 4

Als de vuilniswagen helemaal vol zit, rijdt de vuilniswagen naar de vuilnisbelt. De vuilnisbelt wordt ook wel vuilnishoop genoemd. Dit is een grote hoop afval. Ook de vuilniszak van de familie Croes komt uiteindelijk op deze vuilnisbelt terecht.

2. Maak op het bord het woordschema VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT. Laat de flashcards zien, benoem ze en laat de kinderen de woorden nazeggen.

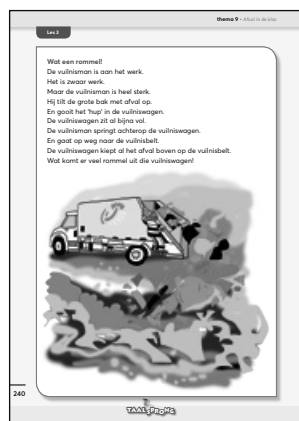

Stel vragen over de flashcards.

- Wie haalt de vuilnis op?
- Hoe vaak komt **de vuilniswagen** om het vuil **op te halen**?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. **lb 240** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ Afsluiting

lb 241 Laat de kinderen het liedje 'De vuilnisman' horen. Laat de kinderen de tekst van het lied meelesen in hun leesboek. U kunt ook de film van het lied laten zien. (Zie webpagina Taalsprong).

Laat het lied nog een keer horen en spreek met de kinderen af dat als ze het woord **vuilnisman** horen, ze in hun handen mogen klappen.

Hang het woordschema VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT aan de woordmuur.

Les 4 Van vuilnisbak tot vuilnisbelt (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen rekenkundige begrippen toepassen.

Subdoelen

- Toepassen van synoniemen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: de vuilnisbak, de vuilnismaan, de vuilniswagen, ophalen, de container, wegen, leeg, half vol en vol;
- Gericht luisteren/kijken naar een demonstratie;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema LEEG/HALF VOL/VOL;
- Toepassen van rekenkundige begrippen die hoeveelheden aangeven (tellen, wegen);
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Toepassen van voorzetsels (in plaatsbepalingen);
- Voordragen van een gedicht.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 15 t/m 17: Leeg, half vol en vol.
- Plaat 1: Van vuilnisbak tot vuilnisbelt.
- Leesboek: Bladzijde 242.
- Werkboek: Bladzijde 77 en 78.
- Track 62: Het gedicht: 'Vuilnisbakken'.

Vorbereiding

- Schrijf op het bord negen woorden door elkaar; de prullenbak, de rotzooi, de troep, de afvalzak, de vuilnisbak, de vuilniszak, de rommel, het afval, de vuilnis.
- Zorg voor een grote vuilniszak en een weegschaal.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de doelwoorden van de voorgaande lessen door synoniemen bij elkaar te zoeken.
Kern	10 min.	U telt en u weegt de inhoud van de afvalzakken en u maakt een woordkast VUILNISZAK met hierin de tegenstellingen lichtste/zwaarste, minste/meeste.
	5 min.	U maakt een woordtrap LEEG/HALF VOL/VOL.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 77 en 78 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U zegt het gedicht 'Vuilnisbakken' op. (Zie bladzijde 242 in het leesboek).

◆ Start

Op het bord staan allemaal verschillende woorden door elkaar. Welke woorden betekenen hetzelfde? Laat de kinderen de woorden zoeken die hetzelfde betekenen en schrijf ze achter elkaar.

prullenbak-**vuilnisbak**

afvalzak- vuilniszak

rotzooi-rommel-troep-afval-vuilnis

Verdeel de woorden in stukjes en lees de woorden samen.

◆ Kern

1. Vertel dat vandaag alle vuilniszakjes leeg gemaakt zullen worden. Vraag de kinderen of ze nog weten wat er dan met het afval gaat gebeuren. Herhaal hierbij plaat 1 van de vorige les.

Vraag aan de kinderen wie denkt dat hij of zij het meeste afval heeft. En wie het minste?

- tellen:

Als je telt hoeveel dingen je in je vuilniszak hebt, kun je zien wie het meeste en wie het minste in zijn vuilniszak heeft.

Vraag aan de kinderen wie denkt dat hij de zwaarste vuilniszak heeft. En wie de lichtste? Zet de vuilniszak op de weegschaal en laat de kinderen zien hoe zwaar hun vuilniszak is.

- wegen:

Als je je vuilniszak **weegt** dan meet je hoe zwaar de vuilniszak is. Je kunt dan zien welke vuilniszak het lichtste is en welke vuilniszak het zwaarste is.

Maak nu een schema op het bord van de vuilniszakken. Geef aan van welke kinderen de vuilniszak het minste/meeste vuil bevat en van welke kinderen de vuilniszak het lichtste/zwaarste is. Schrijf de namen in een woordkast:

VUILNISZAK	
minste =	meeste =
lichtste =	zwaarste =

Is degene met het meeste afval ook degene die de zwaarste zak heeft? Geef aan dat dit niet het geval hoeft te zijn. Benadruk dat als je wilt weten hoe zwaar iets is, je het kunt **wegen**. Geef voorbeelden van wat je allemaal kunt **wegen**, bijvoorbeeld jezelf of eten. Benadruk dat als je wilt weten hoeveel iets is, je het kunt tellen. Geef voorbeelden van wat je allemaal kunt tellen, bijvoorbeeld je vingers, hoeveel boeken er in de kast staan, et cetera...

- Geef aan dat alle afval in een grote vuilniszak gestopt gaat worden. Stop halverwege om de klas te laten zien dat de vuilniszak **half vol** zit.

- leeg:**

De vuilniszak is **leeg**, er zit helemaal niets in. We gaan hem vullen met jullie vuilniszakjes.

- half vol:**

De vuilniszak is niet meer **leeg**, maar hij is ook nog niet **vol**. Hij is **half vol**. Er kan nog veel meer afval bij.

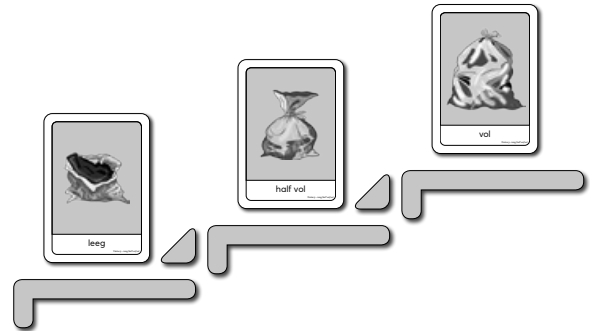
- vol:**

Nu is de vuilniszak **vol**. Er kan niets meer bij. Ik doe de vuilniszak dicht. Alle afval van de klas zit nu in de vuilniszak.

Laat de flashcards zien en benoem ze.

Maak een woordtrap op de woordmuur LEEG/HALF VOL/VOL.

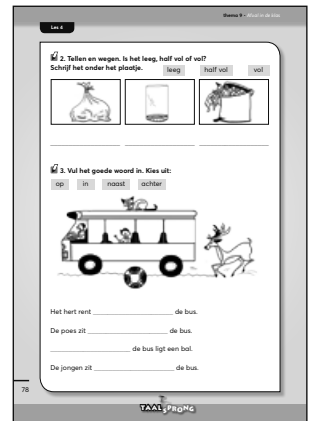
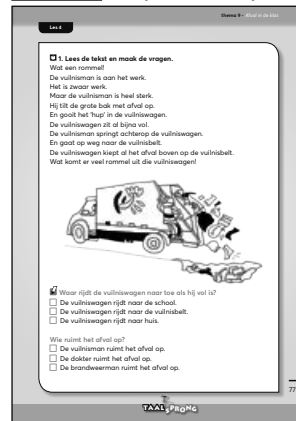

Stel vragen over de flashcards:

- Wanneer is de vuilniszak **vol**?
- Was jouw vuilniszak **leeg**, **half vol** of **vol**?
- Wat is het zwaarst; een **volle** of **half volle** vuilniszak?
- Is de container buiten **leeg**, **half vol** of **vol**?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

- wb 77+78** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

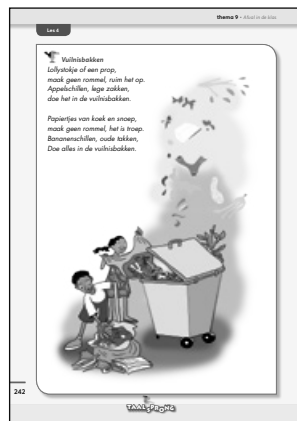
- Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 77 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven of de vuilniszak, het glas en de vuilnisbak **leeg**, **half vol** of **vol** is.
- Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht het voorzetsel (waar-deel) in iedere zin opschrijven.

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

lb 242 Zeg het gedicht 'Vuilnisbakken' op. Laat de kinderen de tekst van het gedicht meelesen in hun leesboek.

Hang het woordschema LEEG/HALF VOL/VOL aan de woordmuur.

Les 5 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen synoniemen toepassen en woorden met een 'ij' schrijven.

Subdoelen

- Navertellen van een verhaal;
- Toepassen van synoniemen (de prullenbak/de vuilnisbak, de afvalzak/de vuilniszak, het afval/de rotzooi/de troep/de rommel/de vuilnis);
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Schrijven van woorden met 'ij';
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 18 t/m 26: De prullenbak, de vuilnisbak, de afvalzak, de vuilniszak, het afval, de rotzooi, de troep, de rommel en de vuilnis.
- Plaat 1: Van vuilnisbak tot vuilnisbelt.
- Leesboek: Bladzijde 241 en 243.
- Werkboek: Bladzijde 79.
- Synoniemenposter.
- Track 61: Het lied: 'De vuilnisman'.
- Film 16: De film: 'De vuilnisman'. (Zie webpagina Taalsprong).

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat de kinderen vertellen wat ze zien op plaat 1.
Kern	10 min.	U breidt de synoniemenposter uit.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 243 uit het leesboek lezen.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 79 in het werkboek).
Afsluiting	5 min.	U zingt samen met de kinderen het liedje 'De vuilnisman'. (Zie bladzijde 241 in het leesboek).

◆ Start

Hang plaat 1 waarop het proces van vuilnisbak tot vuilnisbelt beschreven wordt aan het bord. Laat de kinderen in eigen woorden navertellen wat er gebeurt van vuilnisbak tot vuilnisbelt.

◆ Kern

1. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Wijs hierbij de desbetreffende synoniemen aan. Leg nogmaals uit wat prullenbak – vuilnisbak, afvalzak-vuilniszak, afval-rotzooi-troep-rommel-vuilnis zijn. Vertel dat dit synoniemen van elkaar zijn; ze betekenen hetzelfde. Wijs de afbeeldingen van 'prullenbak'/'vuilnisbak', 'afvalzak'/'vuilniszak', 'afval'/'rotzooi'/'troep'/'rommel'/'vuilnis' en 'gemeen'/'aardig' aan op de synoniemenposter. Laat de kinderen steeds een zin bedenken bij het betreffende woord en opschrijven.

2. **lb 243** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen niet begrijpen.

3. **wb 79** Laat de kinderen het volgende woorddictee maken.
 1. In de vuilnisbak zitten vijf vuilniszakken. *Schrijf op: vijf.*
 2. Ik gooi de kapotte voetbal bij de vuilnis. *Schrijf op: voetbal.*
 3. De eerste prijs is gewonnen door Jan. *Schrijf op: prijs.*
 4. Wat een hoop vuilnis. *Schrijf op: vuilnis.*
 5. De vuilniszak is grijs. *Schrijf op: grijs.*
 6. De klas ligt vol met troep. *Schrijf op: troep.*
 7. Lust jij ook ijs? *Schrijf op: ijs.*
 8. Op de trap staat een vuilniszak. *Schrijf op: trap.*

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ **Afsluiting**

lb 241 Herhaal het liedje 'De vuilnismen'. Laat de kinderen het lied meelesen en zingen in hun leesboek. U kunt ook de film van het lied nogmaals laten zien.

Les 6 Afval scheiden: etensresten (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen woorden met 'ei', lezen.

Subdoelen

- Categoriseren van gegeven informatie;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: scheiden, de afvalbak, de kruimel, de korst, het vel en de visgraat;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE SOORTEN AFVAL en DE ETENSRESTEN;
- Lezen van woorden met 'ei';
- Formuleren van zinnen.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 27 t/m 33: De kruimel, de korst, de schil, de pit, het bot, het vel en de visgraat.
- Leesboek: Bladzijde 244.
- Werkboek: Bladzijde 80.
- Spellingskaart 4.

Vorbereiding

- Zorg ervoor dat de prullenbak gevuld is met verschillende soorten afval (iets van etensresten, oud papier, verpakking en restafval).
- Zorg voor vier afvalbakken (dozen) waarop staat (de etensresten, het oud papier, de verpakking, de rest).
- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Ik verzamel mijn **eigen** afval.
Ik gooi de **prei** weg.
In de **wei** ligt een afvalzak.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U legt uit dat de kinderen hun eigen afval gaan scheiden, door het afval in de juiste afvalbak te gooien.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de flashcards en u maakt de woordspin DE ETENSRESTEN.
	10 min.	U herhaalt de spellingskaart 4. U laat de kinderen bladzijde 244 uit het leesboek lezen.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 80 uit het werkboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen zinnen bedenken bij de woorden uit de wisselrijtjes.

◆ Start

Vertel dat u wilt weten wat voor soort afval er allemaal in de klas verzameld wordt. Leg uit, dat er in de klas vier **afvalbakken** staan. Op elke **afvalbak** staat geschreven welk soort afval erin gestopt moet worden. Vanaf nu moeten de kinderen en u alle afval in de juiste **afvalbak** stoppen. Het afval wordt van elkaar **gescheiden**. Leg uit dat afval **scheiden** betekent dat je niet alles in één **afvalbak** stopt, maar dat je dezelfde soorten afval bij elkaar stopt. Begin met de prullenbak. Bespreek samen met de kinderen in welke **afvalbak** het afval uit de prullenbak hoort.

- Ik heb hier een bananenschil. In welke **afvalbak** hoort dit?
- En dit zakje? Ja, dat hoort in de **afvalbak** van verpakking.
- Wie weet in welke **afvalbak** ik dit papier moet stoppen?
- En dit elastiekje?

◆ Kern

1. Vertel nogmaals dat alles van eten wat je weggooit, in de **afvalbak** 'etensresten' hoort. Geef voorbeelden van

etensresten. Laat de flashcards 27 tot en met 33 één voor één zien en leg de doelwoorden uit.

- **de kruimel:**

De kruimel is een klein stukje dat afbreekt van brood of van een koekje.

- **de korst:**

De korst is de harde buitenkant van iets zachts. Bijvoorbeeld van het brood. Het is wat harder dan de binnenkant van het brood.

• de schil/de pit:

Van fruit kun je soms de schil eten, maar soms ook niet. Dan gooi je de schil weg, denk maar aan de schil van een banaan. Sommige pitten kun je wel eten, maar meestal gooi je de pitten van fruit weg.

• het bot:

Het bot van vlees eet je niet, dat gooi je weg. Denk maar aan het bot van de kip. Of van een spare-rib.

• het vel:

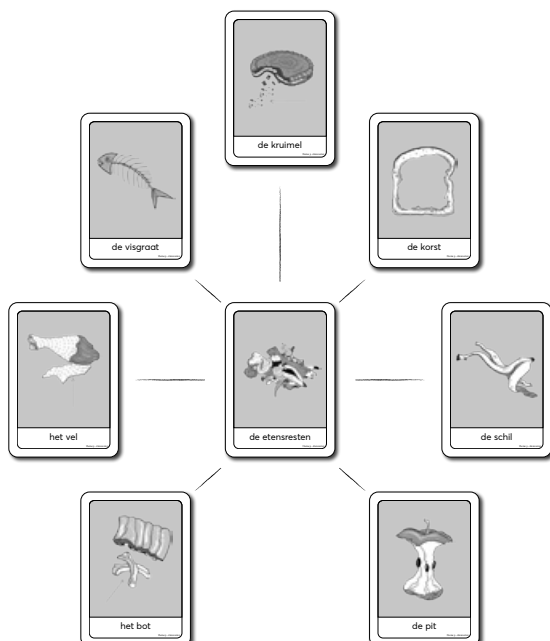
Het vel is de huid van een dier, bijvoorbeeld van een kip. **Het vel** is soms niet zo lekker om te eten en wordt dan weggegooid.

• de visgraat:

De visgraat zijn de botjes van de vis. Als je de vis opeet, blijft **de visgraat** over.

Maak vervolgens op het bord de woordspun DE ETENSRESTEN. Laat de flashcards één voor één zien, benoem ze en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Stel vragen over de flashcards.

- Wat eet je niet van de kip?
- Eet jij de **korst** van je brood?
- Wat is groter, een **kruimel** of een **korst**?
- Van welk fruit eet jij wel/niet de schil?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **Instructie: Woorden met 'ei'**

Herhaal eerste alle letters van de letterlijn.

Lees de volgende zinnen op:

*Ik verzamel mijn eigen afval.
Ik gooi de prei weg.
In de wei ligt een afvalzak.*

Onderstreep de letter 'ei' in de woorden. Schrijf vervolgens de 'ei' groot op het bord en verklank de letter. Laat vervolgens de kinderen de 'ei' op verschillende manieren verklanken, bijvoorbeeld door te fluisteren, te schreeuwen, alleen de jongens/meisjes of individueel.

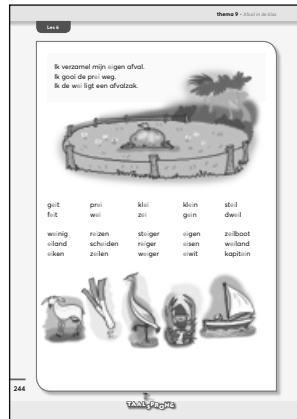

TIP

Vraag aan de kinderen of ze nog de letter kennen die hetzelfde klinkt als de 'ei', maar die je anders schrijft. Schrijf de letter 'ij' naast de 'ei' op het bord. Vertel dat je het verschil tussen deze twee letters niet kunt horen, maar wel kunt zien en dat er ook geen regel bestaat. Woorden met de letter 'ei' zijn weetwoorden. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. Het woord 'geit' is een weetwoord.

Laat spellingskaart 4 nogmaals zien.

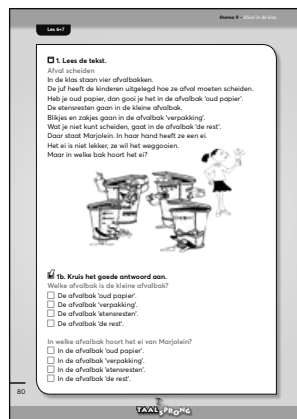
lb 244 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt. Vraag of de kinderen nog meer 'ei' woorden kennen. Schrijf die ook op het bord.

TIP

Geef extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen, door deze woorden kort te omschrijven, een voorbeeld ervan te noemen of de Papiamento vertaling ervan te geven.

3. **wb 80** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Laat de kinderen de woorden met 'ei' zoeken en onderstrepen.

◆ Afsluiting

Bekijk nogmaals de wisselrijtjes op het bord. Laat de kinderen een woord kiezen uit de wisselrijtjes en hier een zin mee bedenken. Laat het kind de zin opschrijven op het bord. Tel hoeveel verschillende zinnen de kinderen kunnen bedenken.

Hang de woordspin DE ETENSRESTEN aan de woordmuur.

Les 7 Afval scheiden: etensresten (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen en de kinderen kunnen het meervoud van zelfstandige naamwoorden, toepassen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: scheiden, de kruimel, de korst, het vel en de visgraat;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE ETENSRESTEN;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Schrijven van woorden met 'ei';
- Herkennen van de regels voor meervoudsvorming (-s en -en);
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 2: Etensresten.
- Werkboek: Bladzijde 80 en 81.

Vorbereiding

- Zorg voor een A3-vel.
- Zorg voor lege flashcards om de woordspin DE ETENSRESTEN mee aan te vullen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat plaat 2 zien en u bespreekt met de kinderen welke woorden etensresten zijn.
Kern	10 min.	U breidt de woordspin DE ETENSRESTEN, uit.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 80 en 81 uit het werkboek maken.
Afsluiting	10 min.	U voert een klassengesprek waarin besproken wordt wat je met etensresten kunt doen.

◆ Start

Bespreek plaat 2 met de kinderen.

Laat de kinderen concluderen dat op deze plaat allerlei soorten etensresten staan. Wijs ze één voor één aan en laat de kinderen benoemen wat ze zien. Bijvoorbeeld: een appelschil, een **visgraat**, een **korst**, pitjes, een bot en een klokhuis.

◆ Kern

1. Check wat er na een dag al in de afvalbak 'etensresten' zit. Is deze afvalbak leeg, half vol of vol? Vul de woordspin DE ETENSRESTEN aan met spullen die in de afvalbak zitten. Weten de kinderen nog andere etensresten toe te voegen aan de woordspin?

2. wb 80+81 Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 80 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht het juiste woord onder het plaatje schrijven. Ze mogen kiezen uit de woorden geiten, scheiden, zeilen.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht de meervoudsvorm invullen.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Geef aan dat de afvalbak 'etensresten' in de klas, elke dag weer erg vol raakt. Voer een klassengesprek met de kinderen en laat hen zelf bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de afvalbak 'etensresten' minder vol komt te zitten.

Maak samen met de kinderen een poster (A3 formaat) waarin ze aangeven wat ze kunnen doen om de berg etensresten kleiner te maken.

MINDER ETENSRESTEN

- toch opeten
- aan iemand anders geven
- aan dieren geven
-

Hang de poster bij de afvalbak 'etensresten'.

Les 8 Afval scheiden: oud papier (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het papier, het karton, de schoenendoos, de wc-rol, het propje en de snipper;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's VAN VUILNISBAK TOT DE VUILNISBELT, SOORTEN AFVAL, DE ETENSRESTEN en HET OUD PAPIER;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Toepassen van rijmwoorden.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 34 t/m 39: Het papier, het karton, het propje papier, de snipper, de schoenendoos en de wc-rol.
- Leesboek: Bladzijde 245.
- Track 60: Het gedicht: 'Rommel in de klas'.

Vorbereiding

- Zorg voor verschillende soorten oud papier: een schoenendoos, een schrift, een krant, een wc-rolletje, een boek, een propje papier, snippers en een papieren zak.
- Zorg voor een lege chipzak, een potlood en een gum.
- Stop alle voorwerpen in de afvalbak 'oud papier'.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de doelwoorden van de vorige lessen over 'etensresten' middels de woordtrap VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de voorwerpen die in de afvalbak 'oud papier' zitten.
	10 min.	U maakt samen met de kinderen de woordkast HET OUD PAPIER.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 245 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt het gedicht 'Rommel in de klas'. U laat de kinderen nog meer rijmwoorden bedenken.

◆ Start

Herhaal de doelwoorden uit de vorige lessen, door de afvalbak met etensresten te bekijken. Geef aan dat etensresten kunnen gaan stinken en dat het goed is om deze nu weg te gooien. Wie kan vertellen wat er met de etensresten gebeurt nadat ze in de grote container op school gegooid worden? Herhaal het woordschema VAN VUILNISBAK TOT VUILNISBELT.

◆ Kern

1. Pak de afvalbak 'oud papier'. Geef aan dat in de afvalbak 'oud papier' alles hoort wat van papier of karton gemaakt is.

- **het papier:**

Papier is materiaal waarop je kunt schrijven of tekenen.
Je kunt er ook een cadeautje mee inpakken.
Het is vaak wit, maar kan ook een kleur hebben.
Er bestaat dik **papier**,
maar ook heel dun **papier**.

- **het karton:**

Karton is stijf en dik **papier**.
Van **karton** worden dozen gemaakt.
Het is vaak bruin maar kan ook wit of een kleur hebben.

Haal stuk voor stuk de verschillende voorwerpen uit de afvalbak en benoem ze. Vraag de kinderen of hetgeen u uit de afvalbak haalt oud papier is of niet?

Leg de spullen die oud papier zijn, terug in de afvalbak 'oud papier' en leg de overige spullen op een aparte stapel. Bespreek zo alle items die u meegebracht hebt en leg de doelwoorden uit.

• **de schoenendoos:**

Dit is een **schoenendoos**.
Als je schoenen koopt,
zitten de schoenen in een doos.
De doos is van **karton**. Hoort de **schoenendoos**
in de afvalbak 'oud **papier**'?

• **de wc-rol:**

Dit is een **wc-rol**.
Wc-papier zit om de **wc-rol** heen.
Bij deze rol is **het papier** op.
De wc-rol is leeg.
De wc-rol is gemaakt van **karton**,
het wc-papier is gemaakt van **papier**.
Hoort de **wc-rol** in de afvalbak
'oud **papier**'?

• **het propje:**

Dit is **papier**.
Ik maak er een **propje** van.
Dit is een **propje papier**.
Het is **papier** dat helemaal
in elkaar gevouwen wordt.
Een **propje papier** kun je gemakkelijk gooien,
een blaadje **papier** niet.
Hoort het **propje papier** in de afvalbak
'oud **papier**'?

• **de snipper:**

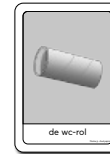
Dit is een **snipper**.
Het is een klein stukje **papier** dat afgescheurd
of afgeknipt is. Hoort **de snipper** in de afvalbak
'oud **papier**'?

Concludeer dat de lege chipszak, het potlood en de gum niet in de afvalbak 'oud **papier**' thuis horen.

2. Maak op het bord de woordkast HET OUD PAPIER. Laat de flashcards 34 tot en met 39 zien, benoem ze en laat de kinderen de woorden nazeggen. Maak samen met de kinderen een woordkast op de woordmuur rondom HET OUD PAPIER.

HET OUD PAPIER

Stel vragen over de flashcards.

- Wat is groter, een **snipper** of een **propje papier**?
- Waarom worden schoenen in een **kartonnen** doos gestopt?
- Wat is het verschil tussen **papier** en **karton**?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

3. **Ib 245** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

◆ **Afsluiting**

Herhaal het gedicht 'Rommel in de klas'.

*Wat een rommel in de klas!
Ik wou dat het hier netjes was!
Rotzooi op de grond,
afval in het rond.*

*Wat een troep!
Ruim op, als ik je roep ...*

Opruimen!!!

Welke woorden rijmen op elkaar? Zet deze woorden onder elkaar op het bord. Kunnen de kinderen nog meer woorden verzinnen die rijmen op 'klas' en 'was'? En op 'grond' en 'rond'? En op 'troep' en 'roep'? Schrijf deze woorden ook op het bord en laat de kinderen vervolgens alle rijmwoorden hardop achter elkaar uitspreken.

Hang de woordkast HET OUD PAPIER aan de woordmuur.

Les 9 Afval scheiden: oud papier (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar non-fictie en de kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Categoriseren van informatie;
- Gericht luisteren naar een directieve tekst;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het karton, de schoendoos, de wc-rol, het propje papier en de snipper;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HET OUD PAPIER en HOE MAAK JE PAPIER?;
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 40 t/m 44: Scheuren, weken, mixen, zeven en ophangen.
- Plaat 3: Papier maken.
- Werkboek: Bladzijde 82 en 83.

Vorbereiding

- Zorg voor een A3 vel.
- Zorg voor lege flashcards om de woordkast HET OUD PAPIER mee uit te breiden.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordkast HET OUD PAPIER uit les 8 en u breidt de woordkast uit.
Kern	15 min.	U legt uit hoe je zelf papier kunt maken en maak het woordschema HOE MAAK JE PAPIER?
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 82 en 83 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U voert een klassengesprek waarin besproken wordt wat je met oud papier kunt doen.

◆ Start

Herhaal de woordkast uit de vorige les. Benadruk het verschil tussen papier en **karton**. Vraag aan de kinderen of ze nog meer dingen kunnen noemen die van papier of **karton** zijn gemaakt. Breid de woordkast hiermee uit.

◆ Kern

1. Vertel de kinderen dat je van oud papier nieuw papier kunt maken. Op plaat 3 staat de werkwijze voor het maken van papier stap voor stap weergegeven. Bespreek met de kinderen welke stappen achtereenvolgens genomen moeten worden bij het maken van papier. Wijs de begrippen steeds op de plaat aan.
 Stap 1: Scheur het papier in papiersnippers.
 Stap 2: Laat de papiersnippers vijftien minuten weken in een bak warm water.
 Stap 3: Mix het mengsel twee minuten met de staafmixer.
 Stap 4: Haal de zeef door het mengsel. Duw het water eruit.
 Stap 5: Leg het mengsel op de theedoek. Duw het water eruit. Leg de tweede theedoek er bovenop en duw het goed plat. Haal de tweede theedoek er vanaf en hang de theedoek met het papier aan de waslijn.

Maak vervolgens samen met de kinderen het woordschema HOE MAAK JE PAPIER? op het bord. Laat de flashcards zien, benoem ze en laat de kinderen de woorden nazeggen.

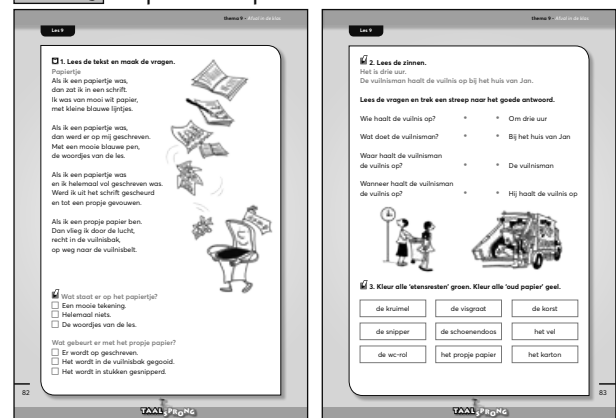

Stel vragen over de flashcards.

- Wat doe je eerst? En daarna...?
- Hoe lang moet het papier weken?
- Kun je ook van **karton** papier maken?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 82+83** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- Opdracht 1
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 82 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- Opdracht 2
De kinderen moeten bij deze opdracht de zin lezen en een streep trekken naar het goede antwoord.
- Opdracht 3
De kinderen moeten bij deze opdracht alles wat valt onder 'de etensresten' groen en alles wat valt onder 'oud papier' geel inkleuren.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ Afsluiting

Geef aan dat de afvalbak 'oud papier' elke dag weer erg vol raakt. Voer een klassengesprek met de kinderen en laat hen zelf bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de afvalbak 'oud papier' minder vol komt te zitten. Maak samen met de kinderen een poster (A3 formaat) waarin ze aangeven wat ze kunnen doen om de berg oud papier kleiner te maken.

MINDER OUD PAPIER

- zelf nieuw papier maken
- de achterkant nog een keer gebruiken
- knutselen
- kranten aan een ander geven om te lezen
-

Hang de poster bij de afvalbak 'oud papier'.

Hang het woordschema HOE MAAK JE PAPIER? aan de woordmuur.

Les 10 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen woorden met 'ei' schrijven.

Subdoelen

- Aangeven van de juiste volgorde van een directieve tekst;
- Categoriseren van gegeven informatie;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HOE MAAK JE PAPIER? en HET OUD PAPIER;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Schrijven van woorden met 'ei'.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 241 en 246.
- Werkboek: Bladzijde 84 en 85.
- Track 61: Het lied: 'De vuilnisman'.
- Film 16: De film: 'De vuilnisman'. (Zie webpagina Taalsprong).

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordschema's HOE MAAK JE PAPIER? en HET OUD PAPIER.
Kern	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 84 uit het werkboek maken.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 246 uit het leesboek lezen.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 85 in het werkboek).
Afsluiting	5 min.	U zingt samen het lied 'De vuilnisman'. (Zie bladzijde 241 in het leesboek)

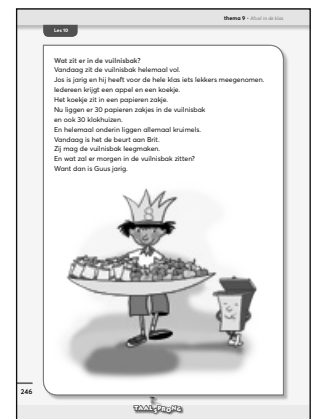
◆ Start

Herhaal kort het proces van papier maken. Weten de kinderen nog hoe je stap voor stap papier kunt maken? Herhaal vervolgens de woordschema's HOE MAAK JE PAPIER? en HET OUD PAPIER.

◆ Kern

1. **wb 84** Wat hoort in de afvalbak 'etensresten' en wat in de afvalbak 'oud papier'? Laat de kinderen de woordkast in duo's invullen, door de begrippen in de juiste kolom te plaatsen. Kies uit: 'de schil', 'de kruimel', 'het vel', 'het propje papier', 'de korst', 'de pit', 'het bot', 'de snipper', 'de visgraat', 'de schoenendoos' en 'de wc-rol'.

2. **lb 246** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen niet begrijpen.

3. **wb 85** Laat de kinderen het volgende woorddictee maken.
 1. De trein vertrekt om drie uur. *Schrijf op: trein.*
 2. De schoenendoos is van dik karton. *Schrijf op: karton.*
 3. De geit eet het papier op. *Schrijf op: geit.*
 4. Papier is gemaakt van hout. *Schrijf op: hout.*
 5. Lust jij ook prei? *Schrijf op: prei.*
 6. Om het snoep zit papier. *Schrijf op: snoep.*
 7. Wat een klein stukje karton. *Schrijf op: klein.*
 8. In de krant staan veel letters. *Schrijf op: krant.*

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ Afsluiting

lb 241 Herhaal met de kinderen het liedje 'De vuilnisman'. U kunt de kinderen ook de film van het lied laten zien (Zie webpagina Taalsprong).

Thema 9 • Afval in de klas

Lied 1

De vuilnisman
 Vuilnisman, vuilnisman,
 mag ik je iets vragen?
 Kom je onze troep ophalen, met je vuilniswagen?
 Broem, broem, kiet, kiet.

Kijk daar komt hij aan.
 We hebben alle rommel netjes in de bak gedaan.
 Een zak met gaten en losse troep,
 aardappelschillen en papertjes van de soep.
 Een plastic badje, een oude doek
 en dan ook nog een mislukte pannenrook.

Vuilnisman, vuilnisman,
 mag ik je iets vragen?
 Kom je onze troep ophalen,
 met je vuilniswagen?
 Broem, broem, kiet, kiet,
 dat ging nuzevel.
 Dag meneer de vuilnisman,
 tot ziens en dank je wel.

TAALSPRONG

241

Les 11 Afval scheiden: verpakking (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei', lezen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het blikje, de folie, blik en plastic;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE SOORTEN AFVAL en DE VERPAKKING;
- Lezen van woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei';
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Formuleren van zinnen.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 45 t/m 49: Het blikje, de zak, de folie, de doos en de fles.
- Leesboek: Bladzijde 247.
- Werkboek: Bladzijde 86.
- Spellingskaart 5.

Vorbereiding

- Zorg dat de volgende zinnen op het bord staan:
Ik **draai** met de blikopener het blik open.
Zwarte Piet **strooit** met pepernoten.
Ik krijg de folie **moeilijk** er omheen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de doelwoorden van de vorige lessen aan de hand van de posters die bij de afvalbakken van 'etensresten' en 'oud papier' hangen.
Kern	15 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de flashcards en u maakt de woordparachute DE VERPAKKING.
	10 min.	U introduceert spellingskaart 5. U laat de kinderen bladzijde 247 uit het leesboek lezen.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 86 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen zinnen bedenken bij de woorden uit de wisselrijtjes.

◆ Start

Herhaal dat er vier afvalbakken in de klas staan waarin al het afval gescheiden wordt. Herhaal de posters die boven de afvalbak van 'etensresten' en 'oud papier' hangen en vraag de kinderen of ze vinden dat er al minder etensresten en oud papier in de afvalbak terecht komt. Geef aan dat vandaag de afvalbak 'verpakking' bekeken gaat worden. Geef aan dat de verpakking iets is wat ergens omheen zit zodat het bij elkaar blijft zitten of beschermd wordt.

◆ Kern

1. Vertel dat je iets op verschillende manieren kunt verpakken. Laat een paar voorbeelden zien middels de flashcard 45 tot en met 49 en leg de doelwoorden uit.

• het blikje:

Een **blikje** wordt gebruikt om eten of drinken in te verpakken. Met een blikopener kun je een **blikje** openmaken. Soms zit er een lipje aan een **blikje**. Als je eraan trekt gaat het **blikje** open.

• de zak:

Een zak wordt gebruikt om losse dingen bij elkaar te houden. Bijvoorbeeld een zak met chips. Of een zak met snoepjes.

• **de folie:**

Folie wordt gebruikt om eten in te pakken. Het blijft dan lekker vers.

• **de doos:**

Een doos van karton wordt gebruikt om spullen in te verpakken. Denk maar aan een schoendoos.

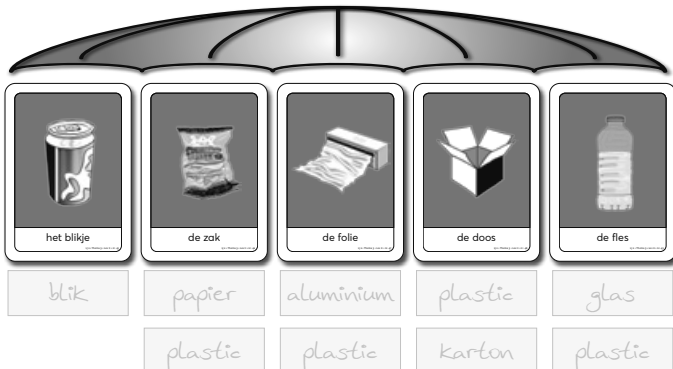
• **de fles:**

Drinken wordt vaak in een fles verpakt. Op de fles zit een dop of een kurk.

Maak samen met de kinderen een woordparachute DE VERPAKKING op de woordmuur. Benoem de flashcards nog een keer en laat de kinderen de woorden nazeggen.

DE VERPAKKING

Stel vragen over de flashcards.

- Waar worden koekjes in verpakt?
- En brood?
- Waarom zit drinken niet in een papieren zak?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **Instructie: Woorden met 'aai', 'ooi', 'oei'**

Herhaal eerst alle letters van de letterlijn.

Lees dan de volgende zinnen op:

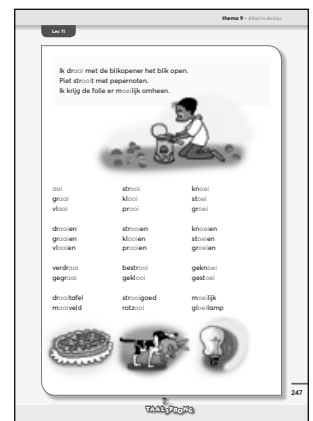
*Ik draai met de blikopener het blik open.
Zwarte Piet strooit met pepernoten.
Ik krijg de folie moeilijk er omheen.*

Onderstreep de letter 'aai' 'ooi' en 'oei' in de woorden. Leg uit dat je een 'i' schrijft, maar dat je een 'ij' hoort. Onderstreep de betreffende letters.

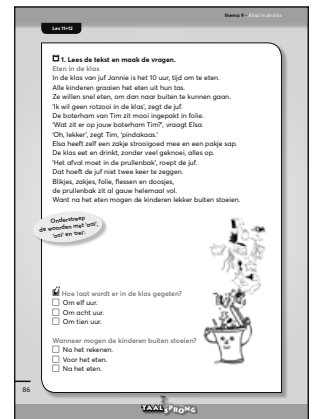
Laat spellingskaart 5 zien en hang deze goed zichtbaar op in de klas.

lb 247 Laat de kinderen de wisselrijtjes eerst voor zichzelf lezen. Hak vervolgens samen met de kinderen de woorden in stukjes. Lees de wisselrijtjes samen met de kinderen. Geef tot slot individuele beurten. Vraag of de kinderen nog meer 'aai', 'ooi' en 'oei' woorden kennen. Schrijf die ook op het bord. Vraag de leerlingen welk woord uit het rijtje (in hun leesboek) afgebeeld wordt.

3. **wb 86** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen. Laat de kinderen de woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei' zoeken en onderstrepen.

◆ **Afsluiting**

Bekijk nogmaals de wisselrijtjes op de spellingskaart. Laat de kinderen in groepjes een woord kiezen uit de wisselrijtjes en hier een zin mee bedenken. Laat de groepjes zoveel mogelijk zinnen maken. Laat de kinderen de zinnen presenteren en tel welk groepje de meeste 'goede' zinnen gemaakt heeft.

Hang de woordparachute DE VERPAKKING aan de woordmuur.

Les 12 Afval scheiden: verpakking (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen aangeven waar persoonlijke voornaamwoorden naar verwijzen.

Subdoelen

- Beantwoorden van open vragen;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het blikje, de folie, blik en plastic;
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE VERPAKKING;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst;
- Schrijven van woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei';
- Toepassen van persoonlijke voornaamwoorden 'hij', 'zij', 'ze' en 'het';
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de inhoud van de les.

Materiaal Taalsprong

- Werkboek: Bladzijde 86 en 87.

Vorbereiding

- Zorg voor een A3 vel.
- Zorg voor een stukje glas, karton, papier, plastic, plastic folie, aluminiumfolie en blik.
- Schrijf op stroken papier de woorden: plastic (4x), glas (1x), aluminium (1x), karton (1x), blik (1x), papier (1x).

Lesoverzicht

Start	5 min.	U voert een klassengesprek over het begrip 'verpakking' en hoe verschillende dingen verpakt zijn.
Kern	15 min.	U breidt de woordparachute DE VERPAKKING uit met de materialen waar de verpakkingen van gemaakt kunnen zijn.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 86 en 87 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U voert een klassengesprek waarin besproken wordt wat je met 'verpakking' kunt doen.

◆ Start

Herhaal de woordparachute DE VERPAKKING, door te vragen aan de kinderen in welke verpakking bepaalde producten gestopt worden.

- In welke verpakking zit chips?
- In welke verpakking zit melk?
- In welke verpakking zit een koekje?
- In welke verpakking zit kleding?
- In welke verpakking zit tonijn?

Vraag of de kinderen ook weten waarom spullen in een verpakking gestopt worden? En wat er meestal gebeurt met de verpakking? (wordt weggegooid)

◆ Kern

1. Leg de kinderen uit dat verpakking van verschillende materialen gemaakt kan zijn. Laat de verschillende materialen zien en voelen aan de hand van de meegenomen voorbeelden. Leg uit dat een fles van glas gemaakt kan zijn, maar ook van **plastic**; een **plastic** fles. Laat de kinderen het onderscheid tussen **plastic** en glas zien en voelen.

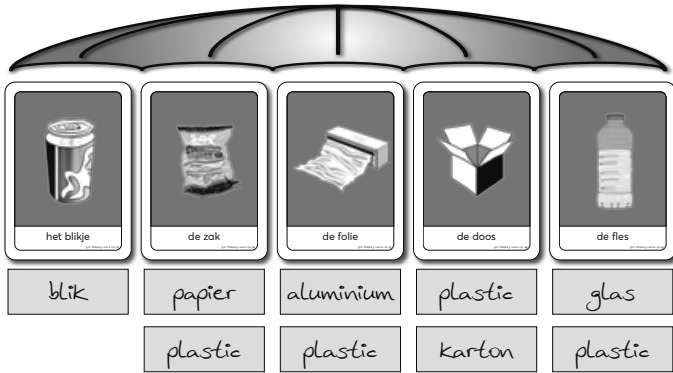
Bespreek alle verpakkingsmaterialen van de woordparachute DE VERPAKKING en waar ze van gemaakt kunnen zijn.

Het **blikje** is van **blik**.
De zak is van papier of van **plastic**.
De folie is van aluminium '**aluminiumfolie**' of van **plastic** '**plastic folie**'.
De doos is van karton of van **plastic**.
De fles is van glas of **plastic**.

Breid de woordparachute DE VERPAKKING uit, door de woordstroken onder de verpakkingsmaterialen te hangen.

DE VERPAKKING

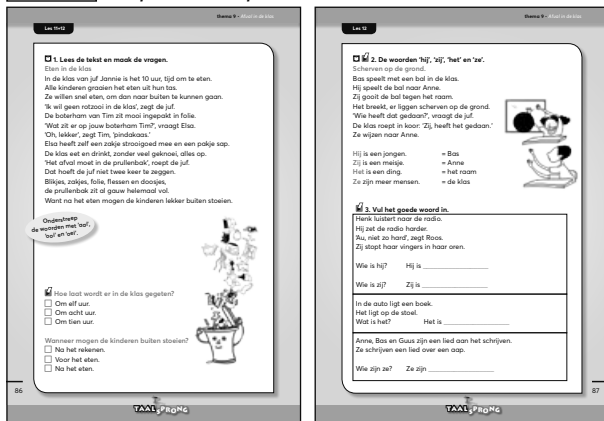

Stel vragen over de flashcards.

- Hoort een papieren zak in de afvalbak 'verpakking' of in de afvalbak 'oud papier'?
- En een doos van karton?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **wb 86+87** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 86 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- **Opdracht 2**
Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelesen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelesen. Laat de kinderen de woorden 'hij', 'zij', 'het' en 'ze' onderstrepen. Leg uit dat:
Hij is een jongen. = Bas
Zij is een meisje. = Anne
Het is een ding = Het raam
Ze zijn meer mensen = De klas
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten invullen op wie of wat de woorden betrekking hebben.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

Geef aan dat de afvalbak 'verpakking' in de klas, best vol zit. Voer een klassengesprek met de kinderen en laat hen zelf bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de afvalbak 'verpakking' minder vol komt te zitten. Maak samen met de kinderen een poster (A3 formaat) waarop ze aangeven wat ze kunnen doen om de berg oud papier kleiner te maken.

MINDER VERPAKKING

- een fles kun je afwassen en opnieuw gebruiken
- een knutselwerk mee maken
- blikgooien

Hang de poster bij de afvalbak 'de verpakking'.

Les 13 Afval scheiden: de rest (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen en de kinderen kunnen een tekst lezen en begrijpen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het slijpsel, de dop, het stof, de batterij en sorteren;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE SOORTEN AFVAL en DE REST;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Voordragen van een gedicht.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 50 t/m 53: Het slijpsel, de dop, het stof en de batterij.
- Leesboek: Bladzijde 242 en 248.
- Track 62: Het gedicht: 'Vuilnisbakken'.

Vorbereiding

- Zorg dat er in de afvalbak 'de rest' wat potloodslijpsel, een dop, stof en een batterij zit.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de doelwoorden van de vorige lessen aan de hand van de posters die bij de afvalbakken van 'etensresten', 'oud papier' en 'verpakking' hangen.
Kern	15 min.	U legt de doelwoorden van de les uit aan de hand van de voorwerpen/stoffen in de afvalbak 'de rest' en u maakt de woordspin DE REST.
	10 min.	U laat de kinderen bladzijde 248 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	10 min.	U herhaalt het gedicht 'Vuilnisbakken'. (Zie bladzijde 242 in het leesboek).

◆ Start

Herhaal dat er vier afvalbakken in de klas staan waarin al het afval gescheiden wordt. Herhaal de posters die boven de afvalbak 'etensresten', 'oud papier' en 'verpakking' hangen en vraag de kinderen of ze vinden dat er al minder etensresten, oud papier en verpakking in de afvalbak terecht zijn gekomen. Geef aan dat vandaag de afvalbak 'de rest' bekeken gaat worden.

◆ Kern

1. Pak de afvalbak 'de rest'.
Geef aan dat in de afvalbak 'de rest' alles hoort wat niet in de andere dozen gestopt mag worden. De rest is wat overblijft. Haal stuk voor stuk de verschillende voorwerpen/stoffen uit de afvalbak, benoem ze en leg uit wat het is.

• het slijpsel:

Het afval dat je krijgt als je een potlood slijpt, heet **slijpsel**.
Je slijpt een potlood om een scherpe punt aan het potlood te krijgen.

• de dop:

Een **dop** is van plastic en is rond.
Een **dop** gebruik je om iets af te sluiten, een stift of een fles.

• het stof:

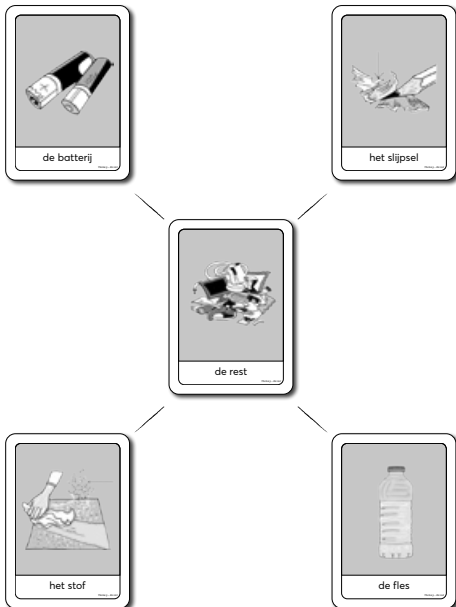
Stof zijn kleine droge deeltjes die door de lucht vliegen en op de vloer, de tafel of een kast liggen.
Als je de vloer van de klas veegt, dan veeg je het **stof** van de vloer.

• de batterij:

Een **batterij** gebruik je voor apparaten.
Bijvoorbeeld de radio.
Een **batterij** zorgt ervoor dat het apparaat stroom krijgt. Je hebt dan geen stopcontact nodig.

Maak vervolgens samen met de kinderen de woordspun DE REST op de woordmuur. Laat de flashcards zien, benoem ze en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Stel vragen over de flashcards.

- Waarom hoort **de snipper** niet in de doos 'verpakking'?
- In welke apparaten zitten **batterijen**?
- Zijn er nog meer spullen die bij 'de rest' horen?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal vier woorden.

2. **lb 248** Lees de tekst eerst voor en laat de kinderen stil meelezen. Lees de tekst nog een keer en laat de kinderen nu de tekst hardop meelezen. Indien nodig geeft u extra uitleg bij de woorden die de kinderen nog niet begrijpen.

La 18

De radio doet gek.
Juf Nij doet het niet meer.
Kevin stopt bij de radio.
"Hoeveel heb ik nu gemaakt?"
"Prri, prri, inderdood, dat klinkt niet goed."
De juf doet op alle knoppen, maar de radio blijft koep.
Kevin gaat naar juf Lila, zij is heel handig.
Juf Lila stopt er een andere batterij in.
"Maar nog steeds doet de radio alleen 'prri, prri'."
"Die son niet meer geroezek worden", zegt juf Lila.
"Hij moet bij het afzet."
In welke afzetboek hoort de radio?

248

◆ Afsluiting

lb 242 Herhaal het gedicht 'Vuilnisbakken'. Laat de kinderen de tekst van het gedicht meelezen in hun leesboek.

La 4

Vuilnisbakken
Liefdelelijk of een prop,
moet geen rommel, rime het op.
Appelkernen, lege zakken,
die het in de vuilnisbakken.

Papierjes van foak en snoep,
moet geen rommel, het is hoop.
Brommermotoren, oude lakken,
Die alle in de vuilnisbakken.

242

Hang de woordspun DE REST aan de woordmuur.

Les 14 Afval scheiden: de rest (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen het waar-deel van een zin toepassen.

Subdoelen

- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie;
- Categoriseren van gegeven informatie;
- Uitbreiden van de woordenschat met de woorden: het slijpsel, de dop, de stof, de batterij en sorteren;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE SOORTEN AFVAL en DE REST;
- Aangeven van een waar-deel (bepaling van plaats) in een zin;
- Beantwoorden van vragen over een leestekst.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 4: Soorten afval.
- Werkboek: Bladzijde 88 en 89.

Vorbereiding

- Zorg voor een A3 vel.
- Zorg voor lege flashcards die u kunt gebruiken om de woordspin DE REST uit te breiden.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordspin DE REST en u vult de woordspin aan met andere items die in de afvalbak 'de rest' horen.
Kern	15 min.	U legt het doelwoord 'sorteren' uit en u sorteert aan de hand van de plaat alle items in de juiste afvaldoos.
	20 min.	U laat de kinderen bladzijde 88 en 89 uit het werkboek maken.
Afsluiting	5 min.	U voert een klassengesprek waarin besproken wordt wat je met 'de rest' kunt doen.

◆ Start

Herhaal de woordspin DE REST. Bekijk wat er vandaag in de bijbehorende afvalbak zit. Laat de kinderen de woordspin hiermee aanvullen. Kunnen de kinderen nog meer dingen bedenken die in deze afvalbak zouden moeten?

◆ Kern

1. Laat plaat 4 zien.
Op deze plaat zijn allerlei soorten afval te zien. Leg de kinderen uit dat ze al het afval gaan **sorteren**.

- sorteren:

Sorteren betekent dat je dingen uitzoekt en bij elkaar legt die bij elkaar horen.

Teken op het bord een woordkast met vier kolommen. Schrijf boven iedere kolom de soort afval; de etensresten, de verpakking, het oud papier en de rest.

de etensresten	de verpakking	het oud papier	de rest

Vraag bij ieder item op de plaat:

Wat is dit?

Laat de kinderen antwoorden:

Dit is een

Vraag vervolgens:

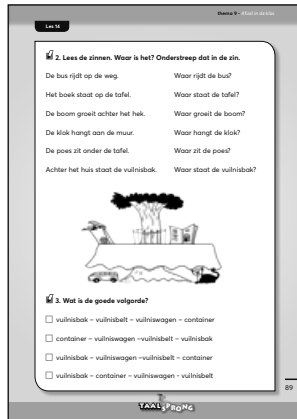
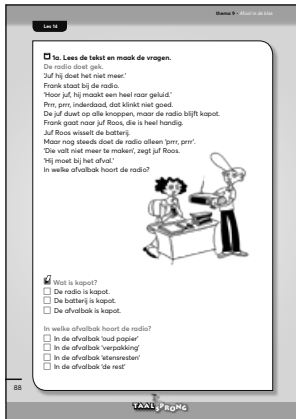
Waar hoort

Laat de kinderen antwoorden:

..... hoort in de doos van

2. **wb 88+89** Bespreek de opdrachten uit het werkboek.

- **Opdracht 1**
De kinderen moeten bij deze opdracht de tekst op bladzijde 88 van het werkboek lezen en de bijbehorende vragen maken.
- **Opdracht 2**
De kinderen moeten bij deze opdracht aangeven in welke zinnen een waar-deel gegeven wordt en dit onderstrepen.
- **Opdracht 3**
De kinderen moeten bij deze opdracht aankruisen bij welke woordslang de goede volgorde gegeven wordt.

TIP

De kinderen die klaar zijn met de opdrachten uit het werkboek, mogen een leesboek pakken en gaan lezen, of de extra leesbladen in het leesboek gaan lezen.

◆ **Afsluiting**

Geef aan dat de afvalbak 'de rest' in de klas best vol zit. Voer een klassengesprek met de kinderen en laat hen zelf bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de afvalbak 'de rest' minder vol komt te zitten. Maak samen met de kinderen een poster (A3 formaat) waarop ze aangeven wat ze kunnen doen om de berg oud papier kleiner te maken.

MINDER RESTAFVAL

- Een knutselwerkje maken
- Oplaadbare batterij gebruiken
-

Hang de poster bij de afvalbak 'de rest'.

Les 15 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei' schrijven.

Subdoelen

- Geven van een beschrijving van een woord;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's HET AFVAL, DE SOORTEN AFVAL, DE ETENSRESTEN, DE VERPAKKING, HET OUD PAPIER en DE REST;
- Toepassen van synoniemen;
- Formuleren van zinnen;
- Lezen van woorden met 'ij', 'ei', 'aai', 'ooi' en 'oei';
- Schrijven van woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei';
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 241 en 249.
- Werkboek: Bladzijde 90.
- Synoniemenposter.
- Track 61: Het lied: 'De vuilnisman'.
- Film 16: De film: 'De vuilnisman'. (Zie webpagina Taalsprong).

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt alle flashcards en woordstroken van het thema.
Kern	5 min.	U herhaalt de synoniemenposter.
	10 min.	U herhaalt de wisselrijtjes van dit thema op bladzijde 249 van het leesboek.
	15 min.	U neemt het dictee af en u laat de kinderen het zelf nakijken. (Zie bladzijde 90 in het werkboek).
Afsluiting	5 min.	U zingt met de kinderen het lied 'De vuilnisman'. (Zie bladzijde 241 in het leesboek).

◆ Start

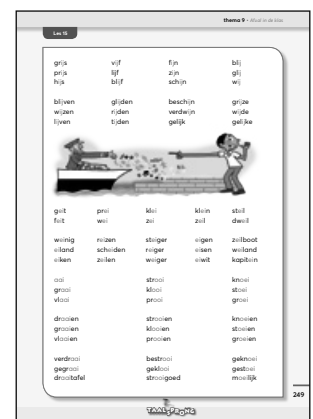
Haal alle flashcards en woordstroken van de woordmuur en deel ze uit. Laat één van de kinderen naar voren komen en laat het kind een beschrijving geven van de flashcard/woordstrook. Zorg ervoor dat hij/zij het woord zelf niet noemt. Laat de andere kinderen raden welke flashcard/woordstrook hij/zij beschrijft. Laat daarna het kind de flashcard/woordstrook weer aan de woordmuur hangen.

◆ Kern

1. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Wijs hierbij de desbetreffende synoniemen aan.

Laat de kinderen steeds een zin bij de woorden bedenken.

2. **lb 249** Herhaal de wisselrijtjes van les 1, 6 en 11. Laat de kinderen een woord kiezen uit de wisselrijtjes en hier een zin mee maken. Schrijf de zinnen op het bord. Wie heeft de langste zin gemaakt?

3. **wb 90** Laat de kinderen het volgende woorddictee maken.
 1. Ik knoei op het shirt. Schrijf op: knoei.
 2. Wat een rotzooi. Schrijf op: rotzooi.
 3. Ik draai het papier om. Schrijf op: draai.
 4. Er zit een dop op de fles. Schrijf op: fles.
 5. Wat is het hier mooi. Schrijf op: mooi.
 6. In het blik zit tonijn. Schrijf op: blik.
 7. Ik groei heel hard. Schrijf op: groei.
 8. De doos oud papier is heel zwaar. Schrijf op: zwaar.

Schrijf na afloop de woorden op het bord en laat de kinderen zelf hun dictee nakijken en verbeteren.

◆ **Afsluiting**

lb 241 Herhaal het liedje 'De vuilnismen'. Laat de kinderen de tekst meelesen en zingen in hun leesboek. U kunt de kinderen ook de film van het lied laten zien. (Zie webpagina Taalsprong).

Herhalingsdag 2

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen de aangeboden spellingsmoeilijkheden uit het thema voldoende toepassen.

Subdoelen

- Maken van woorden met de aangeboden letters;
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's;
- Lezen en schrijven van woorden met 'ei' en 'ij';
- Lezen en schrijven van woorden met 'aai', 'ooi' en 'oei';
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Leesboek: Bladzijde 241.
- Track 61: Het lied: 'De vuilnisman'.
- Film 16: De film: 'De vuilnisman'. (Zie webpagina Taalsprong).

Voorbereiding

- Analyseer de signaleringstoets en herhaal in deze les de woordschema's waar de woorden die slecht gescoord zijn, in voorkomen.
- Kies opdrachten om te consolideren en leg klaar wat u nodig hebt.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de letterlijn.
Kern	35 min.	U herhaalt de letters, leesmoeilijkheden en doelwoorden door middel van consolideeroefeningen.
Afsluiting	5 min.	U zingt het lied 'De vuilnisman'. (Zie bladzijde 241 in het leesboek).

◆ Start

Herhaal de letters van de letterlijn en laat de kinderen negen letters kiezen en met deze letters woorden bedenken. Schrijf die woorden op het bord. Wie maakt het langste woord?

◆ Kern

Uit de analyse van de signaleringstoets is gebleken welke woorden de kinderen nog niet goed beheersen. Herhaal de woordschema's waar deze woorden in voorkomen.

1. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen een oefening die bij het woordschema past:

Tegenstellingen

Deel de tegenstellingkaartjes van de vorige thema's uit. Op deze kaartjes staat een woord. Laat de kinderen het kind zoeken dat het kaartje heeft van de tegenstelling. Heeft het kind het woordkaartje 'dik' in zijn hand, dan zoekt hij dus het kind met het woordkaartje 'dun'.

Enkelvoud- meervoudspel

Laat de kinderen in een kring op de grond zitten. Leg de enkelvoud- en meervoudskaartjes uit de vorige thema's open op de grond. Leg uit dat de paren bij elkaar gezocht moeten worden. U begint en pakt een kaartje en zegt: 'Dit is een muzikant.' Leg uit dat degene die naast u zit het kaartje moet zoeken van meerdere muzikanten. Diegene moet dan zeggen: 'Dit zijn muzikanten.' Laat op dezelfde manier de overige

kaartjes aan bod komen. U kunt de oefening herhalen, maar nu als memoryspel (kaartjes ondersteboven leggen). Laat de kinderen bij ieder kaartje dat ze omdraaien hardop zeggen wat er zichtbaar is.

Waar/niet waar

Noem eigenschappen en betekenisaspecten van woorden die waar zijn en die niet waar zijn. Spreek met de kinderen af dat als ze iets horen wat waar is, ze moeten gaan staan. Is de omschrijving niet waar dan blijven ze zitten. Wie blijft er over?

Geen ja, geen nee

Ga een gesprekje aan met een leerling over dit thema en spreek af dat de woorden ja en nee verboden zijn. Het kind is af als het de woorden toch gebruikt.

Pictionary

Teken een woord van de woordmuur op het bord en laat de kinderen raden om welk woord het gaat.

Wat is weg?

Ga bij een woordschema staan. Herhaal het woordschema. Laat de kinderen hun ogen dicht doen en haal een flashcard weg. Welke flashcard is verdwenen?

Levende woordspin

Deel flashcards (van de woordmuur) uit die samen verschillende woordspinnen vormen. Laat de kinderen

rondlopen met hun flashcard en op zoek gaan naar andere kinderen waar ze een woordspin mee kunnen vormen.

Ik zie, ik zie...

Omschrijf kort een begrip van de woordmuur en laat de kinderen raden welk begrip u omschrijft.

De detective

De bedoeling van deze oefening is om met het stellen van zo weinig mogelijk vragen het juiste woord te raden. Een kind, de detective, gaat even naar buiten en de klas kiest samen een woord van de woordmuur. Het kind komt terug in de klas en mag vragen stellen aan de kinderen in de klas. Kan de detective met tien vragen het woord raden?

De koning

Speel het spel 'De koning'.

Kies een kind die de koning/koningin is, de rest van de klas zijn de onderdanen. De koning gaat voor in de klas zitten op zijn troon met zijn kroon op. Aan deze kroon wordt een flashcard vastgemaakt met een paperclip. De koning mag niet weten wat er op de flashcard staat. De koning moet nu goed de klas rondkijken, zodat alle onderdanen de flashcard kunnen zien. De onderdanen mogen nu één voor één aanwijzingen geven om ervoor te zorgen dat de koning raadt welk woord er op de flashcard staat. De onderdanen kunnen kort iets vertellen over het woord: waar je het voor gebruikt, hoe het eruit ziet, waar je het kunt vinden (betekenisaspecten). Maar er mogen ook rijmwoorden, tegenstellingen, synoniemen en beginletters gegeven worden. Na elke aanwijzing mag de koning raden naar het woord.

Variatie: De koning stelt zelf vragen.

2. Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen om de letters of leesmoelijkheden van dit thema te oefenen.

Lettersoep

Leg aan de kinderen uit dat in de heksenketel lettersoep zit. Laat de kinderen allemaal twee letters uit de ketel pakken. Leg uit dat ze de letters per groepje bij elkaar leggen. Laat de kinderen woorden maken met de letters op hun tafel. Ze mogen alleen maar woorden maken met de letters die ze hebben gepakt. Deel aan elk groepje een klinker uit zodat u zeker weet dat ze minimaal één klinker hebben. Laat de kinderen daarna hun woorden presenteren. Vraag aan de kinderen of ze er ook een zin mee kunnen maken.

Woorden flitsen

Speel met de kinderen het woordenflitsspel.

Schrijf de volgende woorden op een papier: schilderen, tekenen, draaien, springen. Laat een kind voor de klas komen. Leg aan de kinderen uit dat u een woord heel even laat zien aan het kind dat voor de klas staat. Het kind moet dat woord uitbeelden aan de rest van de klas. De klas moet raden wat er op het papiertje staat. Laat aan de kinderen zien of ze het goed hebben geraden.

Raad de letter

Kies een letter van de letterlijn. Houd de letter achter uw rug en geef aanwijzingen. De letter die ik heb, zit in het woord 'poes'. Je hoort deze letter vooraan bij het woord snoep. Als je de letter ziet, denk je aan een ssssslang.

Geef de letter door

Kies een letter en zet een muziekje op. Laat de kinderen de letter doorgeven in de klas. Als het muziekje stopt moet het kind dat op dat moment de letter vast heeft, een woord met die letter verzinnen.

Letters/woorden verklanken

Herhaal de letters van de letterlijn en de basiswoorden. Laat de kinderen de letters en woorden eerst roepen dan fluisteren. Let hierbij op de juiste uitspraak.

Galgje

Kies een woord waar de leesmoelijkheden van dit thema in voorkomen. Variatie: Verdeel de klas in tweetallen en laat de kinderen in tweetallen het spel spelen. Het ene kind verzint een lang woord, het andere kind probeert het woord te raden. Tip: Laat het kind die het woord bedenkt het woord voor zichzelf op een papiertje schrijven om fouten te voorkomen.

Handschrift

Laat de kinderen woorden op verschillende manieren schrijven. De mooiste en gekste woorden worden op de woordmuur gehangen. Voor deze opdracht bestaan legio mogelijkheden:

- Schrijf het woord zo klein/groot mogelijk.
- Schrijf het woord zo snel mogelijk.
- Schrijf het woord zo lelijk/mooi mogelijk.
- Schrijf het woord zo rond/vierkant mogelijk.
- Schrijf het woord met je ogen dicht.
- Schrijf het woord van rechts naar links/van onder naar boven.
- Schrijf het woord als een slang/in een vierkant/ronde vorm.

◆ Afsluiting

lb 241 Zing met de kinderen het lied 'De vuilniswagen'. Laat de kinderen de tekst meelesen en zingen in hun leesboek. U kunt de kinderen ook het filmpje van het lied laten zien (Zie webpagina Taalsprong).

Herhalingsdag 3

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen synoniemen toepassen en de kinderen kunnen voorspellingen doen.

Subdoelen

- Toepassen van synoniemen;
- Formuleren van zinnen;
- Lezen en begrijpen van een leestekst;
- Voorspellen van een vervolg van een verhaal.

Materiaal TaalSprong

- Leesboek: Bladzijde 251.

Vorbereiding

- Schrijf een aantal synoniemen van de synoniemenposter door elkaar op het bord.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U herhaalt de synoniemen.
Kern	30 min.	U laat de kinderen bladzijde 251 uit het leesboek lezen.
Afsluiting	5 min.	U kiest een consolideeroefening.

◆ Start

Laat de kinderen de juiste synoniemen bij elkaar zoeken. Leg uit dat de kinderen kunnen checken of ze het goed hebben gedaan door een zin te maken met één van de twee synoniemen en dan dat woord te vervangen door het andere synoniem. De betekenis van de zin mag niet veranderen. Doe dit een paar keer voor.

◆ Kern

lb 251 Bekijk samen de plaatjes en de titel. Laat de kinderen aan de hand hiervan voorspellen waar het verhaal over gaat. Lees het verhaal 'Saar en Kees doen een klus' samen met de kinderen.

Vraag aan de kinderen of zij wel snappen wat mama bedoeld met die nieuwe klus.

◆ Afsluiting

Kies een woordschema dat u nog wilt oefenen. Kies ook een consolideeroefening die bij het woordschema past. Suggesties staan in herhalingsdag 2.

Herhalingsdag 4

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar non-fictie en de kinderen kunnen informatie begrijpen en koppelen aan hun eigen situatie.

Subdoelen

- Gericht luisteren/kijken naar een informatieve film;
- Leggen van verbanden tussen gegeven informatie (oorzaak-gevolg);
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie;
- Reflecteren vanuit eigen ervaringen;
- Geven van een (korte) voordracht.

Materiaal Taalsprong

- Film 15: De geschiedenis van het afval. (Zie webpagina Taalsprong).

Vorbereiding

- Leg een aantal A3 vellen klaar.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat het filmpje 'De geschiedenis van het afval' zien.
Kern	10 min.	U bespreekt de posters die zijn gemaakt bij de verschillende soorten afval.
	25 min.	U laat de kinderen in groepjes een poster maken voor school waar tips op staan hoe je de berg afval kunt verminderen.
Afsluiting	5 min.	U laat de gemaakte posters presenteren door de groepjes.

◆ Start

Laat het filmpje 'De geschiedenis van het afval' nog een keer zien. Vraag aan de kinderen wat zij denken dat er gebeurt, als we niks met dat afval doen.

◆ Kern

1. Hang de posters die u samen met de kinderen gemaakt hebt aan het bord en bespreek hoe je zelf kunt bijdragen aan het kleiner maken van de berg afval. Bedenk vervolgens met de kinderen een plan hoe ook de school hier aan bij kan dragen.
2. Verdeel de klas in groepjes en geef ieder groepje een A3 vel. Laat ieder groepje een poster maken waarop staat wat de kinderen op school kunnen doen om de berg afval op school te verminderen.

◆ Afsluiting

Bespreek met de kinderen wat ze van de opdracht die ze in de kern hebben gemaakt vonden. Was het makkelijk/moeilijk? Waar liepen ze tegenaan? Geef de kinderen de gelegenheid om hun poster te presenteren. Hang deze posters samen met de kinderen door de hele school op.

Kopieerbladen

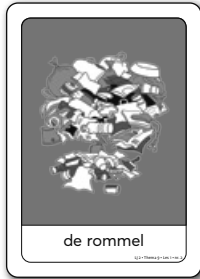
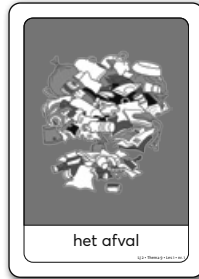
Kopieerblad 1: De signaleringstoets

Kopieerblad 2: De controletoes

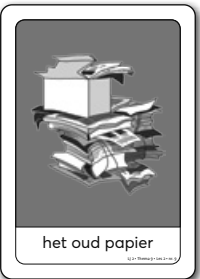
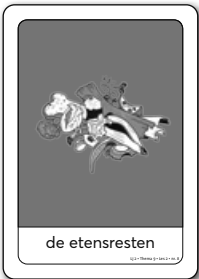
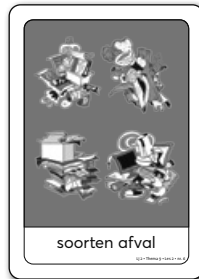
Kopieerblad 3: Het flashcardoverzicht

KOPIERBLAD 3: HET FLASHCARDOVERZICHT

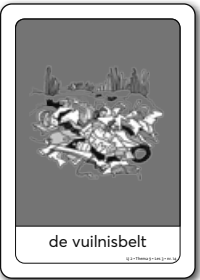
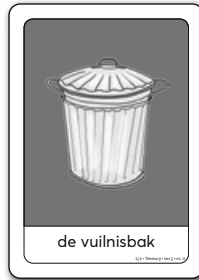
FLASHCARDS LES 1

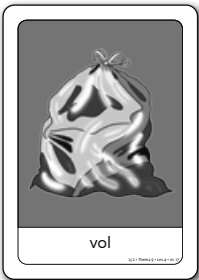
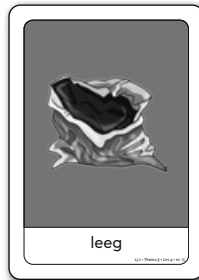
FLASHCARDS LES 2

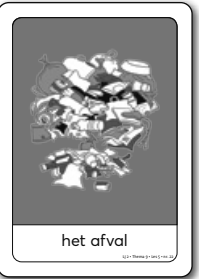
FLASHCARDS LES 3

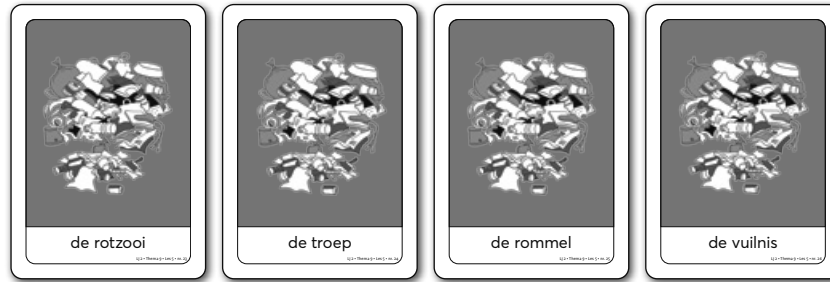

FLASHCARDS LES 4

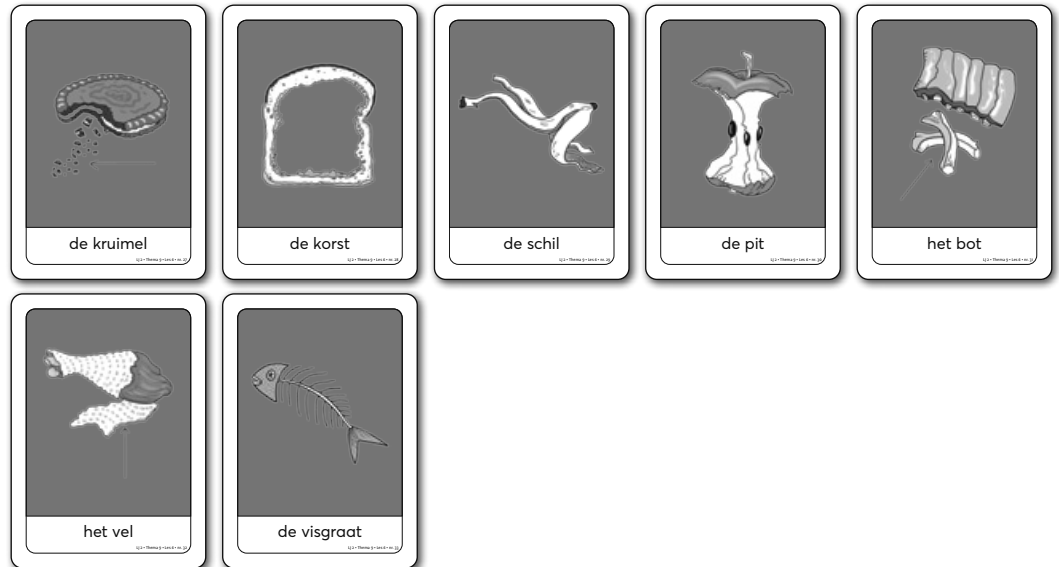

FLASHCARDS LES 5

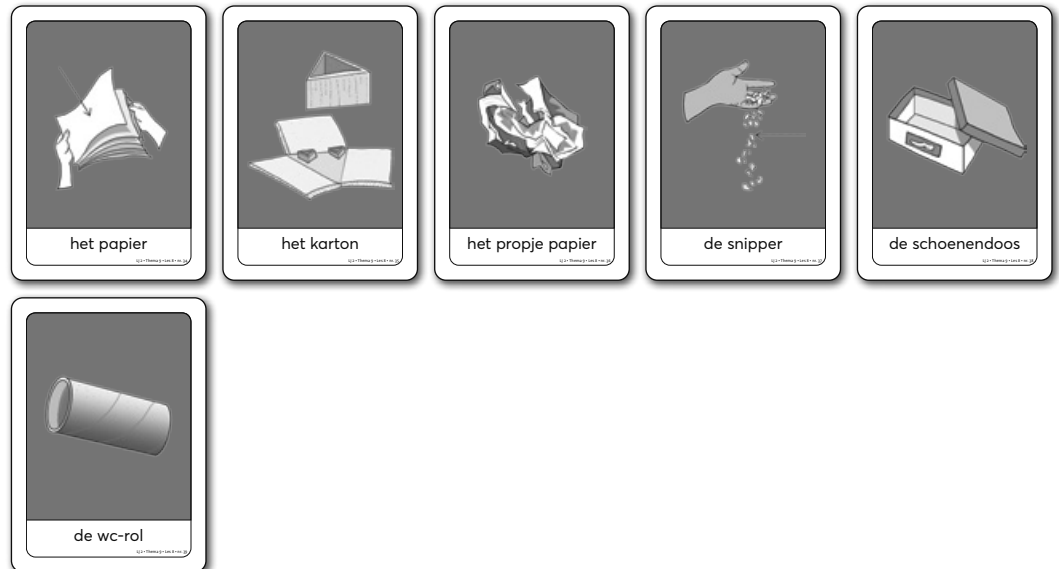

FLASHCARDS LES 6

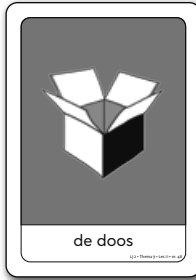
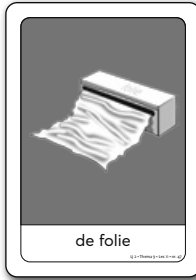
FLASHCARDS LES 8

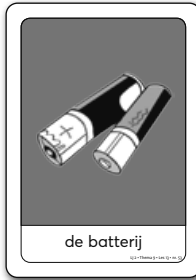
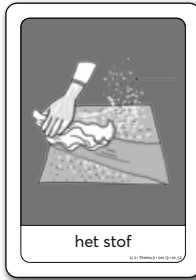
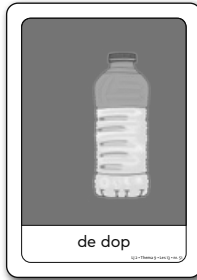
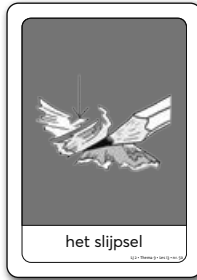
FLASHCARDS LES 9

FLASHCARDS LES 11

FLASHCARDS LES 13

Materialenlijst

DOOR LEERKRACHT TE VERZORGEN:

- plastic zakjes (voor ieder kind 1)
- krantenpapier
- soorten afval
- grote vuilniszak
- een weegschaal
- vier dozen
- A3-vel
- lege flashcards
- oud papier: schoenendoos, schrift, krant, wc-rol, boek, propje papier, snippers, papieren zak
- lege chipszak
- potlood
- gum
- stukje glas
- karton
- plastic
- plastic folie
- aluminiumfolie
- blik
- potloodslijpsel
- dop
- stof
- batterij
- faciliteiten om film, lied, verhaal en gedicht te kunnen bekijken en beluisteren

MATERIALEN TAALSPRONG:

- liedjes, verhalen en gedichten
 - films: De geschiedenis van het afval en De vuilnisman
 - werkboek: bladzijde 73 t/m 92
 - leesboek: bladzijde 237 t/m 255
 - flashcards 1 t/m 53
 - letterkaarten: 'm, s, t, n, k, b, p, d, h, f, r, w, v, z, e, o, u, ei, i, ou, ui, l, nk, aa, ee, oo, oe, ij, a, ie, sch, uu, w, eu, g, j, au, ng, nk, ch'
 - platen 1 t/m 4
 - spellingskaarten 4 en 5
 - synoniemenposters leerjaar 1 en 2
 - tegenstellingenposters leerjaar 1 en 2
-

